

Naša anketa

Aký zmysel majú pre vás nadchádzajúce hodnotiace schôdze ZO SZPB?

Ondrej Kuňak, člen výboru ZO SZPB, Pezinok: – Nemám rád nezmyselné konanie len pre dodržanie formality. Všetko naše konanie by malo mať zmysel. Preto aj zameranie nadchádzajúcich hodnotiacich schôdzí by malo byť prispôsobené súčasnému daniu u nás a vo svete. Sme správne zorientovaní? Robíme niečo konkrétne proti nebezpečenstvu novej svetovej vojny?

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Hodnotiace schôdze majú pre nás veľký význam. Zhodnotíme to, čo sa nám podarilo zrealizovať od posledných, kde zaostávame, ale hlavne poučiť sa z úspechov i neúspechov.

Dôležité je vytýčenie si úloh do budúcnosti, pretože v dnešnom falošnom a klamlivom svete je naša práca a pôsobenie veľmi dôležité.

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves: – Jednoznačne zlepšiť činnosť základných organizácií SZPB v zmysle nábory nových členov, spolupráce s občianskymi združeniami, mládežou a orgánmi samosprávy. Tiež s politickými stranami, ktoré súhlasia s našou činnosťou, majú kladný postoj k odboju, ak sa stotožňujú s našimi postojmi voči druhej svetovej vojne a SNP.

Darina Drusková, člen SZPB, Galanta: – Som nová členka, nemôžem sa vyjadriť k uvedenej veci. Schôdza má mať zmysel, program, ktorý sa dodrží. Schôdza, len ako taká, nemá, podľa mňa, význam.

Štefan Dubovický, tajomník ObIV SZPB, B. Bystrica: – Termín Hodnotiace členské schôdze Stanovy SZPB nepoznajú. Máme členské schôdze, ktoré sa konajú dvakrát ročne a VČS raz za dva roky. Tak neviem prečo je taká anketová otázka.

Poznámka redakcie: Áno, „Hodnotiace schôdze“ v stanovách nemáme. Čo však neznamená, že „hodnotiace schôdze“ nerobíme. Ale možno je to naozaj funkčné upozornenie, dobrý nápad, či „Hodnotiacu schôdzu“ roka neviest' aj v Stanovách SZPB.

Perlička

Nacistický maskot

Niektoré domáce úlohy dokážu prekvapit' nielen deti, ale aj rodičov. Matka šiestačky na základnej škole v americkom meste Gwinnett zostala zarazená nedávnym zadáním z predmetu dejepis a sociálne vedy, ktorý znel takto:

„Predstavte si, že je rok 1935 a vašou úlohou je vytvoriť maskota pre nacistickú stranu. Maskot by mal byť farebný, navrhnete mu meno a vysvetlite, čím korešponduje s touto stranou!“

Matku domáca úloha natolko šokovala, že zavolała do školy. Učiteľka jej vysvetlila, že ide o skutočnú tému domácej úlohy, pretože deti sa práve učia o udalostiach týkajúcich sa druhej svetovej vojny. Matka tvrdí, že zadanie je veľmi nevhodné a to hneď z viacerých uhlov pohľadu. Po prvé, maskot je symbolom šťastia a má prinášať úsmev, čo je v absolútnom rozpore s udalosťami, ktoré sú spojené s nacistickou stranou. Po druhé, táto domáca úloha sa môže dotknúť detí, ktorých predkovia trpeli, alebo zahynuli v dôsledku holokaustu, či vojny a po tretie, téma nie je vhodná aj v súvislosti s aktuálnou búrlivou situáciou v USA.

A. Mikundová, zdroj: nyypost.com

„Dukle právom patrí symbol víťazstva...“

...a víťazstvo patrí hrdinom,“ povedal na cintoríne čs. vojakov v Duklianskom priemyslovo pohrebisko predseda SZPB Pavol Sečkář, vzdávajúc hold hrdinom druhej najväčšej horskej bitky v 2. sv. vojne.

A aby nikto nebol na pochybách o historicky objektívnej pravde nášho oslobodzovania, zdôraznil, že Karpatko-duklianskou operáciou sa začalo priame oslobodzovanie Československa Červenou armádou, na ktorom sa podieľal aj 1. čs. armádny zbor v ZSSR pod velením generála Ludvíka Svobodu, bojujúci v jej radoch.

Hold našim a sovietskym hrdinom vzdali na Dukle aj traja najvyšší

ústavní činitelia SR: prezident Andrej Kiska, predseda NR SR Andrej Danko a predseda vlády SR Robert Fico.

Deň hrdinov Karpatko-duklianskej operácie si spolu s nimi pripomenul predseda poslaneckej snemovne ČR J. Hamáček, delegácia MO SR na čele s ministrom obrany P. Gajdošom, náčelník GŠ OS SR generál M. Maxim, delegácia MO ČR pod vedením námestníčky ministra A. Netolickej, zástupcovia diplomatického zboru akreditovaného v SR, predstavitelia štátnej správy a samosprávy Prešovského samosprávneho kraja, okresu a mesta Svidník, delegácie mnohých oblastných organizácií SZPB a miestni oby-

vatelia. V delegácii českých veteránov bol aj rodák z Volyne brigádny generál v. v. Miloslav Masopust, ktorý bol v bojoch o Duklianský priemyslo ranený.

Pri pietnom akte kladenia vencov pri soche armádneho generála Ludvíka Svobodu vo Svidníku nechýbala ani jeho dcéra prof. Zoe Klusáková-Svobodová so synom.

„Prišli sme sem, aby sme vzdali česť a zaspomínali si na bojovníkov z hrdinskej Červenej armády a 1. československého zboru. To sú ľudia, ktorí tu položili svoj život,“ povedal na cintoríne v Duklianskom priemyslo prezident Andrej Kiska a dodal, že za

(Pokračovanie na str. 4)

73. výročie oslobodenia prvej obce – Kalinova

V sobotu 23. septembra sa konali oslavy 73. výročia oslobodenia prvej obce na území povojnového Československa, ktorých sa zúčastnil aj bývalý prezident SR Ivan Gašparovič a člen ÚR SZPB Ján Uhrík.

Obec preslávil postup oslobodzovacích vojsk. Dňa 21. 9. 1944 vstúpili jednotky Červenej armády do chotára Kalinova a oslobodili ho,

keď deň predtým prekročili naše súčasné hranice.

Po zádušnej svätej omši za padlých vojakov a panychide pri Pamätníku

oslobodenia nasledoval pietny akt kladenie vencov a príhovory hostí. Po I. Gašparovičovi vyzdvihol zásluhy Červenej armády pri oslobodzovaní nielen Kalinova J. Uhrík.

Oslavy spestril kultúrny program a rekonštrukcia bojov, ktorá priláka veľké množstvo ľudí.

Súčasťou osláv bol aj Štafetový beh vďaka, mieru a svornosti, ktorý mal ostrý štart pred múzeom Tokajickej tragédie v obci Tokajík. Za cieľ, po prebehnutí cez ďalšie obce, si bežci už tradične zvolili Kalinov, kde sa po dobehnutí pripojili k delegácii oblastného výboru SZPB Svidník, vedenej oblastným predsedom Jozefom Rodákom a tajomníkom Mikulášom Žižákom a spolu s nimi položili veniec k pamätníku.

Jozef Žižák

Hlavné úspechy Ruska v Sýrii

Portál rusvesna uviedol slová ruského analytika Alexeja Fenena z Inštitútu skúmania medzinárodnej bezpečnosti pri Ruskej akadémii vied, že Rusko si vstupom do sýrskej kampane splnilo naraz 5 strategických úloh.

Po prvé. Zachránilo legitímnu vládu v Sýrii pod vedením prezidenta Bašára Asada, voči ktorej USA a Západ vyprovokovali farebnú revolúciu a následne občiansku vojnu.

Po druhé. Vstúpilo vo veľkom štýle na Blízky východ, kde dominovali dovtedy Američania a Západ. Rusko znemožnilo Američanom presadiť ich nelegitímne plány a USA utrpeli na Blízkom východe výraznú porážku.

Po tretie. Zlikvidovalo formovanie protisýrskej a protiruskej koalície. Ruská diplomacia napriek americkým provokáciám dokázala zmeniť smerovanie tureckej politiky, vznikla kontrakoalícia zložená z Ruska, Turecka a Iránu čo vzbudzuje nervozitu nielen u Američanov, ale aj u Izraela.

Po štvrté. Predviedlo svoju vojenskú silu a schopnosti viesť úspešnú globálnu vojenskú ope-

ráciu leteckého kontingentu.

Po piate. Zvýšilo rating svojho letectva, námorníctva a pozemných zbraní. Rusi si vyskúšali v bojových podmienkach v Sýrii nové zbrane, o ktoré prejavilo záujem hneď množstvo krajín. Ruský vojenský priemysel získal zaujímavé kontrakty

- r -

Assange ohlásil 1. svetovú internetovú vojnu

Zakladateľ WikiLeaks Julian Assange vyhlásil, že v Katalánsku sa začala „prvá internetová vojna na svete“, kde národ i vláda používajú internet na organizáciu referenda o nezávislosti autonómie a španielske špeciálne služby útočia, zmrazujú telekomunikácie a cenzurujú. „Prvá internetová vojna sveta sa začala v Katalánsku,“ napísal Assange do svojho blogu na Twitteri.

Assange tiež povedal, že „ide o najväčší konflikt na Západe medzi národom a štátom“

od čias pádu Berlínskej steny. Zakladateľ WikiLeaks tiež vyzval svojich priaznivcov, aby

na svojich platformách označili miesto svojho nachádzania sa Barcelonu, aby tak „preukázali solidaritu s Kataláncami a pomohli ochrániť ich od agresívneho pozorovania a cenzorských útokov, ktoré proti nim rozpútali španielske bezpečnostné služby“.

Podľa vz.ru, 30. 9. 2017

Britské médiá sa zľakli ruskej „tajnej zbrane“

Nové rádioelektronické zbrane, ktoré konštruje Moskva, sa stanú „silnejšími ako atómová bomba“ a budú spôsobilé vyradovať z boja celé armády, píše britský list Daily Star.

Najpôsobivejšou je vraj mohutná elektromagnetická raketa „Alabuga“, ktorá dokáže znefunkčnit všetky raketové hlavice a palubné systémy lietajúcich objektov nepriateľskej armády v okruhu 3,5 km.

Novinári tvrdia, že dôležitou osobitosťou rakety je schopnosť blokovat automatiku tankov a de-

tonovať delostreleckú muníciu v ich veži. Autori článku sa tiež obávajú, že pred elektromagnetickou zbraňou sa neskryjú ani vojaci, hoci by sa nachádzali v hĺbke zeme do sto metrov.

Britský list tiež spomína zariadenia na diaľkové odmiňovanie „Listva“, ktoré dokáže zneškodňovať výbušné systémy. Rádiom

riadené míny trhá vysokofrekvenčnými lúčmi.

O „Alabuge“ sa už v médiách hovorilo. Generálny riaditeľ koncernu „Rádioelektronické technológie“ Vladimir Michejev poznamenal, že „Alabuga“ nie je konkrétnou zbraňou, že je to celý komplex vedeckých výskumov, počas ktorých sa určujú základné smerovania rádioelektronických zbraní budúcnosti. Tieto vraj majú „najvyšší stupeň utajenia“.

- r -

Šéf Pentagonu o pripravenosti na vojenské riešenie

Armáda USA musí byť pripravená na variant vojenského riešenia krízy ohľadne KĽDR, vyhlásil šéf Pentagonu James Mattis, vystupujúc počas každoročného stretnutia Asociácie armády USA.

Poznamenal, že momentálne je „medzinárodná situácia mimoriadne komplikovaná“ a severná Kórea pokračuje v provokačnom konaní.

„Ešte je jedna vec, na ktorú musí byť US Army pri-

pravená – musíte byť pripravení na vojenské varianty, ktoré môže využiť náš prezident, ak to bude nevyhnutné,“ povedal Mattis a pripomenul jednohlasné prijatie tvrdých sankcií proti KĽDR. „Medzinárodné spoločenské sa vyjadriť. Znamená to, že Armáda USA musí byť pripravená. No a to sú teraz vaše povinnosti.“ „Aká budúcnosť nás čaká, nemôžeme povedať ani ja a ani vy,“ dodal šéf Pentagonu.

Podľa ria.ru, 9. 10. 2017

Ukrajinský major o vine OS Ukrajiny za „Boeing“

Podľa médií na územie Ruska nelegálne prešiel náčelník veliteľského stanovišťa PVO vojenskej časti 1215 Ozbrojených síl Ukrajiny major Jurij Baturin, ktorý tvrdí, že disponuje informáciou o zodpovednosti OSU za zničenie malajzijského Boeingu linky MH17.

Podľa jeho slov, 17. 7. 2014 v deň pádu lietadla, sa nachádzal vo vojenskom útvare pri Charkove, keď na radaroch pozoroval let lietadla na nebi Ukrajiny a jeho katastrofu.

Baturin tvrdí, že technické prostriedky kontroly zafixovali

útok na „Boeing“ raketou „zem – vzduch“ z územia Ukrajiny.

Ďalej major povedal, že po tragédii prišla k jeho jednotke kolóna sprievodných vozidiel ukrajinského Buk-u. V rozhovoroch títo vojaci Baturinovi povedali, že v mo-

mente pádu lietadla sa obsluha ich protiletadlového raketového komplexu nachádzala na mieste, ktoré bolo neskôr určené vyšetrovaním koncernu Almaz – Antej ako bod odpalu rakety.

Odpal sa mal uskutočniť z územia pri dedinke Zaroščinskoje „Šachtorského rajónu“, ktoré bolo v tom čase obsadené ukrajinskou armádou.

Podľa vz.ru, 6. 10. 2017 (výňatok)

Naša poznámka:

Spomeňte si na slová V. V. Pjakina, ktorý neustále tvrdil, že zostrelenie Boeingu linky MH17 malo rovnaký cieľ, ako keď hitlerovskí vojaci prepadli svojich vlastných vojakov v Gliviciach, z čoho potom obvinili poľských vojakov a čo im stačilo na formálnu zámienku na rozpútanie 2. sv. vojny.

Zostrelenie malajzijskej linky MH17 malo pod-

ľa V. V. Pjakina splniť presne ten istý cieľ, no tentoraz na rozpútanie 3. svetovej vojny.

O Gliviciach sa svet dozvedel pravdu až po vojne. Pravdu o zostrelení Boeingu MH17 sme sa nemali možno dozvedieť vôbec. Pretože „víťazi 3. svetovej“ s nejakým vyšetrovaním vôbec nerátali. Nádejali sa, že „víťazná vojna“ im všetko spíše.

Vladimír Mikunda

Čo píšú iní

■ V B. Bystrici sa konal protifašistický pochod

Na protifašistickom pochode pod názvom Spolu je nás viac v B. Bystrici sa zúčastnilo okolo 350 ľudí. Ako povedala koordinátorka platformy „Nie v našom meste“ Martina Strmeňová, platforma vníma potrebu pracovať na tom, aby ľudia v Banskobystrickom samosprávnom kraji volili demokraciu, a nie extrémistické a fašistické alternatívy.

Ľudia niesli transparenty s odkazmi ako napríklad „Bye Bye, Kotleba“.

Aktuálne.centrum.sk, 7. 10. 2017 (výňatok)

■ Mičev prezradil...

Kandidát na predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Stanislav Mičev... sa oficiálne vzdal kandidatúry v prospech Jána Luntera. Pre Hlavné správy ozrejmil svoje rozhodnutie...

Kotlebu totiž nepovažuje za človeka schopného riadiť kraj. „Najväčšia moja výhrada však je, že koketuje s fašistickými myšlienkami, a to je pre mňa absolútne neprijateľné. Fašizmus ako ideológia povie to, čo chce odstrániť, ale nepovie ako, ani dokeď,“ vysvetlil.

HSP 6. 10. 2017 (výňatok)

■ S krikom „Podliak!“ ...

V talianskom meste Salò sa neznámy vrhol na obraz Adolfa Hitlera, ktorý bol vystavený v miestnom Museo della Follia. Správu o tom priniesol list Luxemburger Wort.

Chlapík vo veku okolo štyridsiatky sa s krikom „Podliak!“ pokúsil s vývrtkou prepichnúť obraz (dve tmavé postavy s tmavým pozadím, bez roku namaľovania i bez názvu), no ochranke sa podarilo odvieť ho od neho. Vzápätí sa útočník skryl.

Jeho útok však predsa len nebol bez následkov, zanechal po sebe zopár prasklín. No majiteľ obrazu z Nemecka po ocenení škody sa vzdal podania žaloby.

V múzeu bolo vystavených viac Hitlerových obrazov.

■ Agent FBI na dôchodku vyšetroje, kto prezradil úkryt Anny Frankovej

Vyslúžený agent americkej FBI Vince Pankoke (59) spolu s tímom prevažne holandských odborníkov začal vyšetrovanie, ktoré má po rokoch odhaliť, kto zradil Annu Frankovú a jej židovskú rodinu, skrývajúcu sa počas druhej svetovej vojny pred nacistami v Amsterdame.

„Doteraz väčšinu vyšetrovaní viedli spisovatelia, novinári alebo historici, ale nikdy tím forenzných vyšetrovateľov, ktorí používajú moderné techniky podporované umelou inteligenciou,“ uvádza sa na internetovej stránke tímu vyšetrovateľov.

Pankoke pre denník Volkskrant priznal, že na vyriešenie tejto záhady ho už pred niekoľkými rokmi inšpiroval jeden holandský policajt. Uviedol, že už má prvé nové informácie, ktoré získal cez zoznam informátorov amsterdamského gestapa z archívu vo Washingtone. Pankoke by chcel ukončiť vyšetrovanie do augusta 2019, teda do 75. výročia odhalenia skrýše Anny Frankovej a jej rodiny. Zároveň pripomína, že ak aj nenájde definitívnu odpoveď, jeho úsilie aspoň „prinesie nové príbehy a poznatky“.

HSP 2. 10. 2017

■ Západ zradil Československo. Dejiny sa redukovujú na zlé Rusko a dobrý Západ, cituje Blaha zo seminára komunistov v Česku

Poslanec národnej rady Ľuboš Blaha (Smer-SD) prijal pozvanie na odborný seminár organizovaný KSČM. V českých Litoměřiciach sa podľa neho zišli najvýznamnejší českí intelektuáli, vrátane profesora Oskara Krejčího.

Ľ. Blaha vyberá z prednášky Oskara Krejčího časť, v ktorej profesor upozorňuje, aké nezmyselné je podľa neho ideologizovanie dejín. Ako príklad uvádza útoky na bývalý Sovietsky zväz za pakt Molotov-Ribbentrop medzi ZSSR a nacistickým Nemeckom z roku 1939. Podľa Krejčího existujú na toto rozhodnutie Moskvy historické dôvody.

„ZSSR mal za sebou útok Japonska na východe a nemohol sa sústrediť na dva fronty. Preto v Európe potreboval pokoj zbraní. Ďalej to už poznáme,“ píše Blaha vo svojom statuse.

Blaha, ktorému Krejčí prednášal ešte na vysokej škole, píše aj o ďalších historických spojitostiach spomenutých na seminári KSČM v Litoměřiciach. „Rokovania o dohode s Britániou a Francúzskom v roku 1939 zlyhali, pretože Západ nenávidel komunizmus možno ešte viac než Hitler. Rusko bolo dotlačené do paktu, aby si chránilo západnú hranicu. Realizmus. Západ zradil Španiel-

(Pokračovanie na str. 4)

Náš úvodník

Sme dobrí hospodári?

Sme! Tak sa povzbudme dobrými výsledkami práce a poukážme na to, čo sa nám nepodarilo. Ide rok 2018, v ktorom tiež chceme obstáť s najlepším hodnotením.

Ako bolo v našom časopise Bojovník č. 20 uverejnené, Predsedníctvo Ústrednej rady SZPB na svojom rokovaní 21. septembra 2017 prijalo uznesenie o konaní hodnotiacich členských schôdzí v základných organizáciách SZPB. Zároveň zaviazalo oblastné výbory SZPB, aby pri ich príprave a konaní poskytli základným organizáciám pomoc.

Stalo sa, že niektorí oblastní funkcionári siahli po Stanovách SZPB, čo je povzbudzujúci čin a v nich zistili, že hodnotiace členské schôdze nie sú v nich zakotvené, a tak si položili otázku – majú sa konať alebo nie?

Predsedníctvo ÚR SZPB rozhodlo správne! Hodnotiace členské schôdze ZO SZPB sa budú konať v mesiacoch december 2017 až február 2018. Výročné členské schôdze sa podľa Stanov SZPB konajú každé dva roky s patričným obsahom.

Ako dobrí hospodári musíme každým rokom bilancovať svoju prácu, svoju činnosť. Len tak si udržíme akčnosť svojich členov a základných organizácií. Súčasne je dôležité poďakovať sa všetkým, ktorí svoju snahu, záujem a čas vložili pre dobré meno svojej základnej organizácie, ako aj pre celý Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Stretnutiami našich členov, ich verejnou, spoločenskou angažovanosťou držíme pevne v rukách vysokú latku, ktorú sme na seba dobrovoľne vzali.

Viliam Longauer, tajomník ÚR SZPB

Trestné stíhania extrémizmu zaznamenali prudký nárast

„Začaté trestné stíhania vo veciach pre trestné činy extrémizmu zaznamenali číselne prudký nárast, čo vyplýva aj zo štatistik k 30. septembru. Začatých bolo 130 trestných stíhaní vo veciach extrémizmu. Obžalované boli dve osoby, dohodu o vine a treste uzatvorili dve osoby a jedna osoba bola odsúdená,“ uviedla pre TASR Jana Tökölyová, hovorkyňa Úradu špeciálnej prokuratúry (ÚŠP).

Podľa jej slov stále dominuje problematika trestných činov pravícového extrémizmu, neofašizmu, ako aj rad nenávisťných trestných činov proti príslušníkom rómskej či židovskej komunity.

Z trestných činov extrémizmu dominuje. „Prezentácia fašistickej symboliky na sociálnych sieťach (hákové križe, fašistická/nacistická symbolika z druhej svetovej vojny), rôzne komentáre k týmto symbolom, navádzajúce na akceptáciu tejto zvrátenej ideológie, ktorá v minulosti spôsobila smrť miliónov ľudí, verejná propagácia rasistických myšlienok – najmä prostredníctvom internetu, schvaľovanie a nabádanie na potláčanie práv jednotlivých menšín, verbálne útoky na Rómov, utečencov, židovskú komunitu, narušenie verejného poriadku v štáte,“ objasnila ďalej hovorkyňa ÚŠP.

HSP, 8. 10. 2017 (výňatok)

Detský časopis Flak uverejnil rasistické vtipy

V novom čísle sa objavili vtipy, ktoré by sme očakávali, že ich zachytíme skôr v štvrtéj cenovej skupine pri pití lacného alkoholu. Ladili totiž do úrovne rasistických a xenofóbnych vtipov, aké v časopise pre deti nemajú čo hľadať.

Vtipy z rubriky Dežo-hádanky:

Je to čierne a žerie to hranolky. Čo je to? – Polovica Spojených štátov amerických.

S kým susedí Rusko? – S kým sa mu zachce.

V aute sedí Albánc, Sýrčan a Ukrajinec. Kto šoféruje? – Polícia.

Čo znamená, ak je vyvesená čierna zástava? – Máme voľné miesta...

Čo je to absolútny nezmysel? – Ak Cigán študuje popri zamestnaní.

Tieto vtipy, ktoré rozhodne nie sú vhodné do detského časopisu, pobúrili stovky ľudí na internete. Vydavateľ časopisu podľa portálu etrend.sk ale problém vo vtípoch nevidí a to práve preto, lebo sú to vtipy. Uvádza, že inteligentný človek dokáže rozlíšiť vtíp a nabádanie k rasizmu.

S týmto tvrdením by sa dalo čiastočne súhlasiť, ak by časopis nebol zameraný práve na malého čitateľa. Detský čitateľ síce vníma, že ide o vtipy, no práve takéto vtipy v ňom podvedome budujú rasové stereotypy, čo musíme jednoznačne odsúdiť. Preto sa takému prístupu divíme. Deti s informáciami pracujú inak ako dospelí a takéto vtipy v nich môžu vyvolať domnienku, že niečo takéto je v poriadku. A to rozhodne nie je.

Podľa startitup.sk, 7. 10. 2017, vz.ru, 12. 10. 2017

List predsedovi Európskeho parlamentu

V dňoch 22.–24. septembra 2017 v Rakúskom Ludensdorfe rokovával Medzinárodný výbor vojnových utečencov a vyhnanco, obeť fašizmu. Hlavnou témou bolo postavenie národných organizácií a starostlivosť o vojnových vyhnanco, utečencov a obeť fašizmu.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov zastupovala delegácia v zložení predseda SZPB Pavol Sečkář a podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár, člen MV VUV a obeť fašizmu.

Ten v rozprave zoznámil prítomné delegácie o odškodnení účastníkov odboja, totálne nasadených, väzňov zajateckých a koncentračných táborov Československou republikou, zahraničnými fondmi, nemeckými firmami a Slovenskou republikou. V súvislosti so súčasným celoeurópskym rastom radikalizmu, extrémizmu, nacistických a fašistických prejavov zvýraznil nutnosť vytvorenia jednotného medzinárodného frontu – odporu proti takýmto aktivitám. Je našou morálnou, ale predovšetkým ľudskou povinnosťou nezabúdať, pripomínať a zacho-

vať pamäť na tých, ktorí bojovali za našu slobodu.

Z rokovania Medzinárodného výboru bol odoslaný list predsedovi Európskeho parlamentu Antoniu Tajanimu, v ktorom sa, okrem iného, uvádza:

1. Poukazujeme na nebezpečenstvo rastu nových fašistických a nacistických organizácií a na nedostatočnú reakciu vlád európskych štátov a Európskej únie na tieto aktivity, javy a nebránenie im v činnosti.

2. Vyjadrujeme znepokojenie nad neschopnosťou Európskej únie podporiť rezolúciu OSN s názvom „Boj proti velebeniu nacizmu, neonacizmu a iným aktivitám, ktoré prispievajú k podpore súčasných foriem rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a neznašanlivosti“. Toto je urážka nás

všetkých, ktorí sme boli svedkami hrôz, ktoré napáchali fašistické a nacistické systémy.

3. Obraciame sa na Vás vo vzťahu ku konferencii, ktorá sa konala 26. apríla 2017 v sídle Európskej únie a ktorú zorganizoval Európsky inštitút Šoa, týkajúcej sa ne-realizovaného práva na vojnové kompenzácie obeť Šoa. Očakávame, že v budúcnosti budú všetky obeť fašizmu a nacizmu na podobné aktivity prizvané a s rovnakým postavením.

Navrhujeme Vám, aby ste v roku 2018 pripravili konferenciu k tejto problematike, z ktorej vziđu odporúčania pre predsedov vlád strednej a východnej Európy starať sa o obeť fašizmu a nacizmu a aspoň symbolicky uhradiť obeť a pozostalým škody spôsobené druhou svetovou vojnou.

List podpísali vedúci delegácií, členovia medzinárodného výboru na tomto rokovaní.

Za správnosť Juraj Drotár

Tlačová správa Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov

SZPB je proti zaťahovaniu športu do politiky

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov sa pripája ku kritike hokejového klubu HC 07 Orin Detva, ktorý pozval predsedu politickej strany M. Kotlebu – Ľudová strana Naše Slovensko na vhadzovanie čestného buly na hokejovom stretnutí HC Detva – HC Košice.

Sme toho názoru, že prišlo k zneužitiu športu na politické ciele. Komu je to prospešné? Športu určite nie!

V Bratislave, 10. októbra 2017

Za SZPB vedúci mediálneho oddelenia Vladimír Mikunda

Odoslané do TASR, SITA...

Bomba: Oficiálni právnici EÚ uznali Krym za ruský

Z vyhlásenia šéfa AALEP (Asociácia akreditovaných právnikov pre styk s orgánmi verejnej moci EÚ) Christiana Fouloya.

Ten na internetových stránkach organizácie uverejnil článok, v ktorom uviedol rad argumentov na prospech zákonnosti referenda na Kryme. Poznamenal, že 3,5 roka po vstupe Krymu do Ruskej federácie sa na Západe aj naďalej spochybňuje právo vôle krymského obyvateľstva a hovorí sa o „anexii“ polostrova Ruskom.

V tomto prípade analýza ukazuje, že pripojenie k Rusku bolo v súlade s ustanoveniami ústavy Ukrajiny – a to hlavne v časti 10, venovanej Krymu, a vzťahujúcej sa na samostatný status tohto regiónu, ktorý sa „právne opiera o právo národa“.

Existovala v nej aj možnosť usporiadania referenda na miest-

nej úrovni. Ústava Krymu z marca 2014 podľa Fouloya taktiež predpokladala referendá „o akejkoľvek vecnej problematike občanov“ (článok 48). S ohľadom na túto skutočnosť AALEP uznal zákonnosť postupu dobrovoľného vystúpenia Krymu z Ukrajiny, vyhlásenie o nezávislosti a následnej žiadosti o vstup do Ruska.

Európski právnici okrem toho zdôrazňujú dohodu medzi Kyjevom a Moskvou o možnosti umiestniť na polostrove ruské ozbrojené sily. Pričom akcia Ministerstva obrany Ukrajiny, pokiaľ ide o Krym a jeho obyvateľov, bola v rozpore s Ústavou, kedy časť 4, článku 17 priamo predpisuje nepripust-

nosť obmedzenia práv a slobôd obyvateľov Krymu armádou.

Fouloy taktiež vyhlásil, že referendum na Kryme zodpovedalo medzinárodnému právu.

Za precedens šéf AALEP označil verdikt Medzinárodného súdneho dvora OSN zo dňa 22. 7. 2010, podľa ktorého má časť štátu právo vyhlásiť jednostranne nezávislosť.

V závere je zdôraznené, že v medzinárodnom práve neexistujú žiadne normy a dokumenty, ktoré by tomu odporovali. Právník zdôrazňuje, že rezolúcia VZ OSN o ukrajinskej „celistvosti“ nebrala do úvahy tento precedens, čiže právna analýza pri jeho prijatí nebola urobena dostatočne kvalitne.

Podľa prvnizpravky.cz, aalep.eu a nwoo.org z 9. 10. 2017

Výrok mesiaca: Hlavnou prekážkou na dovršenie porážky ISIL v Sýrii nie je bojaschopnosť teroristov, ale podpora a zahrávanie sa s nimi americkými kolegami.

Igor KONAŠENKOV, oficiálny predstaviteľ MO RF

Teroristi IŠ sú v Iraku prakticky zlikvidovaní

V Iraku je teroristické zoskupenie Islamský štát prakticky zlikvidované, vyhlásil veľvyslanec Iraku v RF Hajdar Mansur Hadi.

„Áno, IŠ teraz kontroluje okolo 5 % územia a dá sa povedať, že je to posledná etapa rozdrvenia Islamského štátu. Skupina týchto teroristov sa ešte drží na niektorých miestach, no celkovo sú už zničení. Naozaj bolo dosiahnuté víťazstvo

nad IŠIL a do tohto boja boli zapojení všetci Iráčania,“ povedal veľvyslanec agentúre „Rossija segodnja“.

Hadi prezradil, že v roku 2014 IŠ kontroloval okolo 40 % irackého územia a víťazstvo bolo dosiahnuté vďaka tomu, že proti IŠ vystúpili všetci Iráčania, všetky národné a konfesionálne skupiny.

Podľa ria.ru, 10. 10. 2017

„Dukle právom patrí symbol víťazstva...“

(Dokončenie zo str. 1)

každým z nich sa skrýva príbeh otca, brata, syna, mamy, manželky, dcéry, ktorých doma niekto čakal. Niektorí účastníci úprimnosť jeho slov obo- dovali piskotom.

Dôležitosť hrdinstva sovietskych a československých vojakov, ktorí tu padli, i tých, ktorí tu zvíťazili, zdôraznili vo svojich príhovoroch aj predseda NR SR Andrej Danko a predseda vlády SR Robert Fico.

Karpatsko-duklianska operácia vstúpila do dejín ako najväčšia a naj- krvavejšia bitka línie východného

frontu súvisiaca s územím Slove-nska. Vojská Červenej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR počas nej narazili na tvrdý odpor nemeckých jednotiek. Ten avizovali aj slová veliteľa 1. UF maršala Ivana Stepanoviča Koneva, vyslovené pred začiatkom operácie: „Buď Karpaty prejdeme alebo na nich padneme!“

Pre súčasníkov je najdôležitejšie uvedomiť si, že „Dukla“ sa zrodila hlavne kvôli nám a nášmu SNP. Kvôli nám sa Sovietsi rozhodli prejsť Karpaty týmto smerom. Kvôli úspe-chu nášho SNP tu padli tisíce Červe-

noarmejcov i Českoslovákov. Preto v nádeji na úspech Povstania KDO trvala do jeho posledných chvíľ (Od 8. 9. 1944 do 28. 10. 1944).

Pri príležitosti 73. výročia KDO minister obrany P. Gajdoš na tejto posvätnéj pôde vyznamenal Pamät- nou medailou ministra obrany SR II. stupňa dvoch našich preživších bojovníkov, príslušníkov 1. čs. ar- mádneho zboru v ZSSR Jána Jurčiš-ina z obce Vagrivec v okrese Svidník a Jána Štefánika z Giraloviec.

J. Žiak, J. Žižák, V. Matouš, – r – snímky autori a P. Rýpal

Vďaku za hrdinstvo osloboditeľov tu vyjadrovali tri generácie.

J. Štefánikovi a J. Jurčišini gratuluje gen. M. Maxim.

Svidník. Veniec kladie (skupina vpravo) delegácia SZPB i ČSBS.

Pamätné miesto Nowosielce

Pri pamätníku vojakov 2. čs. paradasantnej brigády v ZSSR v priestoroch Strednej poľnohospodárskej školy vzdali hold pamiatke padlým účastníkom pietneho aktu z Poľska, Ukrajiny a Slovenska, delegácia MO SR, ústrednej rady a oblastných výborov SZPB z Banskej Bystrice, Brezna, Svidníka, Žiliny a Martina.

Vojenské počty vzdali Kompania Honorowa Poľskej armády, četa vojakov Armády ČR z Hraníc na Morave, Čestná jednotka OS SR a čestná stráž Klubu VV SR Žilina zo zástavou 2. čs. pdb. v ZSSR.

Podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár pripomenul, že „na tomto posvätnom mieste si každoročne pri-

pomíname udalosti, ktoré sa hlboko zapísali do života Čechov, Poliakov a Slovákov. Vzdávame tu česť žijúcim a hold slávy padlým vojakom. Pripomíname si ich odhodlanie a hrdinstvo, ktoré preukázali v ťažkých bojoch s nemeckými okupantmi o Nowosielce, Besko, Pulawy, Pieniny, Dalany a Jendruškovec.

Za slobodu tohto malého kúska poľskej zeme položilo život 160 vojakov 2. čs. pdb v ZSSR, 438 bolo ranených a 17 nezvestných.

Hrdinskí vojaci odpočívajú svoj večný sen na tomto mieste slávy na cintoríne v Zaržine. Večná im sláva!“, zvolal.

Záverom sa J. Drotár poďakoval mestskej správe v Nowosielciach, učiteľom a žiakom strednej školy za starostlivosť o toto pamätné miesto a za zachovávanie pamiatky padlých na ich obetavosť a hrdinstvo pri oslobodzovaní poľskej krajiny.

– JD –

Napísali nám

Oslavy na Dukle mi priniesli veľký dojem pri prejavoch troch najvyšších ústavných činiteľov, ktorí krásne, úprimne a s najvyššou poctou spomínali na udalosti, ktoré sa tu udiali.

Mne sa tlačili slzy do očí pri spomienke na otca, ktorý by sa 8. 10. 2017 bol dožil 93 rokov, avšak zomrel vo veku 61 rokov. V pamäti mi ostali jeho spomienky na boje o oslobodenie ČSR, tak, ako to prezentovali prítomní priami účastníci odboja.

Dodnes si uchovávam doklad udelený mu generálom Ludvíkom Svobodom. Je to „Odznam invalidov“, udelený „ako výraz vďačnosti národa za obeť prinesenú v bojoch za oslobodenie Československej republiky v rokoch 1939–1945“.

Dúfam, že tieto akty na Dukle sa budú aj naďalej organizovať, aby žiadnej generácii nevymizli z pamäti.

Emília Koščová, Plechotice

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 2)

sko, zradil Československo... Dnes sa však dejiny redukovujú na zlé Rusko a dobrý Západ,“ dodáva poslanec NR SR. Podľa Blahu sa rovnako, ako o japonských útokoch na Rusko v roku 1938, nehovorí ani o tom, že Západ izoloval ZSSR a vyjednával s nacistami. „Pretože to by sa do Rusov kopalo ťažšie,“ povedal.

Parlamentnelisty.sk, 1. 10. 2017 (výňatok)

■ Poslanec popieral holokaust. Za trest musí každý rok navštíviť koncentračný tábor...

...a neskôr spísať svoje dojmy. Takýto netradičný trest udelil belgický súd poslancovi Laurentovi Louisovi za výroky zľahčujúce, alebo popierajúce holokaust.

O rozhodnutí bruselského odvolacieho súdu informoval web amerického denníka The New York Times, odvolávajúc sa na belgické médiá. Pôvodne dostal Louis za propagáciu nacizmu finančnú pokutu a polročný podmienený trest. Neskôr však súd svoje rozhodnutie zmenil.

„Ostáva mi už len ísť do vyhladzovacích táborov a napísať o tom,“ napísal Louis na svojom facebookovom účte.

Politik pôsobil v belgickom parlamente štyri roky a vyskúšal si členstvo v niekoľkých stranách. Na svojom blogu napísal, že holokaust vymysleli a financovali priekopníci sionizmu. Belgického premiéra Elia di Rupa nazval pedofilom, za čo dostal masťnú pokutu.

Aktualne.atlas.sk, 27. 9. 2017 (výňatok)

■ Nemecký hľadač pokladov našiel fragment „Hitlerovej atómovej bomby“

Nemecký 64-ročný archeológ náturista Bernd Thalman našiel na severovýchode štátu pri Oranienburgu kovový rádioaktívny predmet, pravdepodobne súvisiaci s atómovým programom Tretej ríše, uviedol Berliner Kurier.

Chlapík pracoval s detektorom kovov. Keď našiel podozrivý predmet, vytiahol ho z pôdy, zanesol domov a nález ohlásil úradom.

Keď polícia potvrdila rádioaktivitu kovu, úrady vysťahovali ľudí z niekoľkých susedných domov a zavolali špecialistov zo záchranných služieb, ktorí kov uložili do olovenej skrinky. Na hľadača pokladov je podané oznámenie za nezákonné držanie rádioaktívnych materiálov. Thalman však odmietol udať miesto svojho nález.

V polícii hovoria, že nález môže mať súvis s fabrikou „Auer-gesellschaft“ v Oranienburgu, v ktorej sa počas 2. sv. vojny robili pokusy na obohatenie uránu. V roku 1945 spojenecké letectvo zničilo tajný podnik.

Presný rozsah výrobných kapacít fabriky sa už nepodarí zistiť, pretože dokumenty, ktoré o tom hovorili, boli zničené v posledných mesiacoch existencie Tretej ríše.

Podla ria.ru, 25. 9. 2017

■ Nemecké zbrane na ruských pamätníkoch

„Vo svete neexistuje veľa predmetov zo Sovietskeho zväzu, ktoré by poznali na celom svete. Ibaže Kalašnikov je skutočne známou značkou, píše komentátor nemeckých novín Sueddeutsche Zeitung Julian Hans.

Nedávno minister kultúry RF Vladimír Medinskij nazval automat Kalašnikov „skutočným kultúrnym brendom Ruska“. Stalo sa to počas odhalenia osemmetrového pamätníka Michailovi Kalašnikovovi v centre Moskvy.

Pamätník však nestál ani tri dni a už sa nad ním znalci zbraní rozohnili. Ukázalo sa totiž, že medzi množstvom modelov automatu Kalašnikova, odliatych z bronzu, sa pri nohách konštruktéra, nachádza aj schematické vyobrazenie nemeckého samopalu Sturmgewehr-44, ktorý nemecký Wehrmacht používal vo vojne proti Sovietskemu zväzu. Sturmgewehr bol skonštruovaný Hugom Schmeisserom v roku 1943, čiže štyri roky pred tým, ako Kalašnikov vynášiel svoj AK-47. Novinka o tejto udalosti sa rýchlo rozletela po internete a preto pracovníci okamžite odpílili nesprávny samopal. Podľa sochára Salavata Ščerbakova, „chyby sa stávajú vždy“.

Lenže u neho častejšie ako u ostatných. V roku 2014 do pamätníka na Bieloruskej stanici, odkiaľ ruskí vojaci odchádzali na front, „zamontoval“ zase nemeckú karabínu Mauser M 98, ktorú nakoniec tiež odpílili, dodáva Sueddeutsche Zeitung.

Inopressa.ru, 25. 9. 2017 (výňatok)

Na Kysuciach s povstaleckými vatrami Kunerád nezabúda

Regionálne oslavy SNP na Kysuciach sa konali pri pamätníku, ktorý je venovaný nadporučíkovi Jánovi Ušiakovi a jeho spolubojovníkom z 1. čs. partizánskej brigády Jana Žižku.

Medzi účastníkmi boli aj delegácie Veľvyslanectva RF, Snemovne ľudu ČR, poslanci NR SR, predseda ŽSK s poslancami, primátori a starostovia z Kysúc, delegácie ČSBS a SZPB a obyvatelia prihraničných obcí z ČR a SR. Všetkých privítal starosta obce Makov Martin Pavlík.

Predseda ŽSK a poslanec NR SR Juraj Blanár vyzdvihol spoluprácu medzi prihraničnými mestami a obcami za zachovanie spolupráce a pamäti boja za národnú slobodu.

Horné a Dolné Kysuce si Výročie SNP pripomenuli pietnym aktom a zapálením povstaleckých vatier. **- JD -**

Regionálne oslavy SNP na Rajecku sa uskutočnili z iniciatívy starostky obce Kunerád a predsedníčky OZ AKURÁT Katky Du-beňovej pri pamätníku SNP v Kunerádskej doline.

Starostka Monika Kavecká privítala predsedu ŽSK Juraja Blanára, poslancov NR SR, delegáciu OblV SZPB v Žiline, vedenú predsedom Jurajom Drotárom, starostov spolupracujúcich obcí a predovšetkým hojnú účasť občanov Kunerádu a okolitých obcí, medzi nimi bývalú učiteľku a riaditeľku ZŠ v Kuneráde Jarmilu Koššovú. Množstvo ľudí, detská vraga, radosť a smiech vytvárali atmosféru pohody a veľkej oslavy.

Po pietnom akte a príhovoroch J. Blanára, poslankyne NR SR E. Jurinovej a J. Drotára sa zvýrazňovala túžba po jednote politických strán, demokracii a slobode. Zneli slová výzvy za odmietanie extrémizmu a nutnosť zachovania pamäti na hrdinstvo bojovníkov proti fašizmu a obeť fašistických represálií.

Spomienkové stretnutie pokračovalo do neskorých hodín kultúrnym programom a detskými hrami.

Ďalšie spomienkové stretnutia v Rajeckej doline sa uskutočnili v Rajci, Čičmanoch a iných obciach Rajecka. Povstalecké vatry na vrcholoch Malej Fatry pripomínali hrdinské dni SNP. **- JD -**

Magále po rokoch znova žijú

Regionálne oslavy SNP na Bytčiansku sa uskutočnili v osade Magále, ktorú nemeckí vojaci, gestapáci zo Žiliny a gardisti z PO HG, v decembri 1944 za pomoc partizánom vypálili.

Starosta obce Petrovice Anton Pláňavský privítal poslanca NR SR a predsedu ŽSK Juraja Blanára, poslancov ŽSK, mestských a obecných zastupiteľstiev z Bytče a okolitých obcí, delegáciu Oblastného výboru SZPB v Žiline, vedenú Jurajom Drotárom a delegácie spolupracujúcich združení, politických strán a predovšetkým občanov obce Petrovice a mladých osadníkov osady Magále, ktorí po svojich predkoch vniesli život do neobývanej osady.

Hlavným mottom spomienkového stretnutia boli udalosti druhej svetovej vojny a nutnosť

zachovania mieru a slobody. Predseda ŽSK Juraj Blanár vyzdvihol spoluprácu samosprávnych orgánov na Bytčiansku a ich úsilie za zlepšenie životných podmienok obyvateľstva. Poukázal na nebezpečenstvo z nárastu extrémizmu pre slobodu a demokraciu.

Spomienkové stretnutie bolo ukončené kultúrnym programom a stretnutím rodákov osady z celého Slovenska, ktoré je každoročným symbolom osláv SNP na Bytčiansku. Ohne povstaleckých vatier z bytčianskych obcí dávali na vedomie, že na SNP sa neza-budlo **- JD -**

Oslavy s vatrou mieru

Dňa 28. augusta 2017 si členovia ZO SZPB Selce spolu s obecným úradom a starostom obce Jánom Kupcom, poslancami obecného zastupiteľstva a občanmi pripomenuli udalosti Povstania spred 73 rokov.

Po hymne SR položili veniec k pamätníku 1. a 2. svetovej vojny. Predsedníčka ZO SZPB Viktória Petříková si so starostom v krátkom príhovore zaspomínali na udalosti 29. augusta 1944, keď sa slovenský národ so zbraňou v ruke

dal na odpor proti fašistickým hrdlozom a ich prísluhovačom.

Po pietnom akte sa členovia SZPB zúčastnili slávnostnej členskej schôdže. Večer sa v Jelšínach rozohorela na pamiatku SNP vatra mieru. **Anna Vrbová**

Žilina: úcta padlým, česť žijúcim

73. výročie SNP si Žilina pripomenula spomienkovým zhromaždením pri pamätníku mjr. Jozefa Dobrovodského (veliteľa žilinskej povstaleckej posádky a generála in memoriam) už 25. augusta 2017.

Za účasti značného počtu obyvateľov a vzácných hostí, medzi ktorými bola dcéra Jozefa Dobrovodského Eva Plaskúrová-Dobrovodská s rodinou, položili vence vďaka primátor Ivan Choma, predseda ŽSK, poslanci NR SR a ŽSK, vojaci žilinskej posádky, delegácia SZPB a ostatných prítomných delegácií združení JDS, ČSFP a politických strán.

Primátor Igor Choma v príhovore podčiarkol zodpovednosť mesta za starostlivosť o pamätne miesta a za zachovanie pamäti boja za národné oslobodenie pre nasledujúce generácie.

Spomienkové stretnutie k Výročiu SNP bolo ukončené pietnym aktom v lesíku Chrastie pri pamätníku hromadnej popravy 32 povstaleckých vojakov a partizánov nemeckými gestapáckymi katanmi z oporného bodu Einsatzkommando 13, pod velením SS-hauptsturmführera Wernera Schoenemanna, ktorí terorom a vraždami chceli udusiť pomoc obyvateľov odbojovému hnutiu. **- JD -**

Výročie SNP v Srňacom v novom šate

Vtedajšia obec Srňacie, dnes prímestská časť Dolného Kubína, sa pyší obnovou pamätnej tabule, prístrešku a zrenovovaným znakom partizánskej skupiny Signál, ktorá pôsobila v tejto lokalite Chočského pohoria.

Stačila aktivita a spojenie OZ Femina, mesta Dolný Kubín, agentúry L, ako aj Oblastného výboru SZPB Ružomberok a dôstojné miesto, pripomínajúce činnosť partizánskeho oddielu Signál, dostalo hneď inú podobu. Znak – drevoplastika bol vytvorený umeleckým rezbárom Pavlom Potockým z Podbielša v sedemdesiatych rokoch minulého storočia.

Partizánsky oddiel s pôvodným názvom Blesk-Signál, ktorého veliteľom bol podplukovník (?) Šarov, pôsobil hlavne v oblasti Chočského pohoria na strane Liptova a Oravy. Koncom novembra 1944 sa zlúčil s oddielom Oravský partizánsky oddiel. Kmeňový stav oddielu bol 221 členov, v boji padlo 23 a 13 príslušníkov bolo nezvestných. V Srňacom bol zriadený štáb oddielu.

V záujme zjednotenia síl v boji proti fašizmu a pomoci frontu, zabezpečenia majetku pred odvlečením do Nemecka, boli na úpätí Choča viackrát spoločné porady zástupcov partizánskych oddielov s predstaviteľmi ilegálnych výborov Oravy a Liptova. Práve

v Srňacom partizáni zriadili preverovací štáb, aby sa tak vyhli prípadným špiónom, ktorých sa fašisti pokúšali do týchto oddielov viackrát nasadiť.

Partizánsky oddiel Signál sa skladal z troch rôt: roty liptovských garbiarov, ktorým velil nadporučík Juraj Pillár, roty oravských partizánov kde velil nadporučík Emil Kováčik a roty ruskej, kde bol veliteľom podplukovník (?) Šarov, ktorý bol aj veliteľom celého oddielu. Politickým komisárom oddielu bol major Peter Platonovič Lucenko, známy aj ako major Černych, ktorý od miestnych obyvateľov dostal krycie meno „Komisár s bradou“. Z oravských ilegálnych pracovníkov boli v tomto oddiele prof. Vladimír Čaplovič, Ján Majer, Ľudovít Keliar a Alexander Huba.

Oddiel so štábom v Srňacom mal rádiové spojenie prostredníctvom Vladimíra Šútovca. V decembri 1944 partizánsky štáb vyslal do hlavného mesta partizánsku spojku v osobe Eleny Rizmanovej, ktorá priniesla do Bratislavy pokyny od podplukovníka Šarova. Začiatkom januára 1945 Nemci začali častejšie podnikat' výpady proti partizánskym obciam – Srňacie, Pokryvák, Osádke a Malatinej. Partizáni sa museli častejšie rozptýliť hlboko do hôr.

Pavol Stuchlý, podpredseda ZO SZPB Istebné nad Oravou

Regionálne oslavy žilinskej kotliny...

Regionálne oslavy Výročia SNP žilinskej kotliny sa uskutočnili 25. augusta pri Pamätníku francúzskych partizánov na vrchu Zvonica pri Strečne.

Delegácia francúzskeho veľvyslanectva na Strečne

Pamätníkov, účastníkov spomienkového stretnutia a vzácných hostí, medzi ktorými boli delegácie veľvyslanectiev Francúzska, RF, poslanci NR SR, predseda ŽSK, delegácie OS SR, SZPB, občianskych združení a politických strán, privítal starosta obce Strečno Dušan Štadáni.

Vedúci delegácie francúzskeho veľvyslanectva v príhovore vyzdvihol boj francúzskych partizánov za slobodu Slovenska, ktorý sa stal základom

dlhoročného priateľstva a spojenectva medzi našimi národmi.

Regionálne oslavy boli ukončené francúzskymi, ruskými a slovenskými pesničkami obecného ženského speváckeho súboru a kultúrnym programom v obecnom amfiteátri.

Región sa k oslavám Výročia SNP pripojil v celom rade obcí pietnymi aktmi a aj zapálením povstaleckých vatier. **- JD -**

Úcta k minulosti – to je vlastnosť, ktorá odlišuje vzdelanca od divoča. A. S. Puškin

Partizánska prehliadka – symbol úcty a vďaky

Sobota 7. októbra 2017 patrila v Detve jubilejnému 10. spomienkovému stretnutiu Partizánska jeseň, ktoré sa konalo pri príležitosti 73. výročia unikátnej slávnostnej prehliadky 1. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika 1. októbra 1944.

Symbolickým sprievodom po rovnakej trase, akou pochodovali pred 73-rokmi partizáni, vzdali poctu bojovníkom SNP občania Detvy, vrátane širokého okolia. Členovia miestnej ZO SZPB, oblastných organizácií SZPB Zvolen, Banská Bystrica, Brezno... Spoločne s rodičmi a starými rodičmi kráčali v sprievode aj ich deti a vnúčatá.

Medzi čestnými hosťami boli aj poslanec NR SR Ján Senko, štátny tajomník MPSVR Branislav Ondruš, vojenský pridelec veľvyslanectva RF v SR Nikolaj Levšunov, predseda SZPB Pavol Sečkář a mnohí ďalší.

Predseda ObV SZPB Zvolen a súčasne predseda miestnej ZO SZPB Dušan Šablátúra v príhovore pripomenul historické súvislosti vybudovania Pamätníka prehliadky (na mieste nástupu partizánov) a jeho slávnostného odhalenia pri príležitosti 40. výročia jej

konania. „Balvan, na ktorom je pamätná tabuľa, je z blízkeho vrchu Mnich. Predstavuje silu, mohutnosť a pevnosť, a to nielen partizánov a vojakov v SNP, ale spolu s nimi, aj miestnych obyvateľov. Stĺpy, vytvorené zo stromov rastúcich v okolí Detvy, predstavujú nastúpené jednotky partizánov, tie vyššie, ich veliteľov,“ citoval D. Šablátúra spomienky člena ZO SZPB v Detve Milana Konôpku, ktorý bol za realizáciu pamätníka priamo zodpovedný.

Predseda SZPB Pavol Sečkář pri tejto príležitosti odovzdal Pamätnú medailu za obetvú prácu pre rozvoj SZPB Milanovi Konôpkovi, Jánovi Šufliarškemu a Dušanovi Šablátúrovi.

Široké protifašistické hnutie občanov, ktoré sa v Detve začalo formovať od jari 1944 približili primátor Ján Šufliaršký a zdôraznil, že na mobilizačné výzvy vstúpilo do 1. československej

armády vyše 600 mužov z Detvy a desiatky dobrovoľníkov sa stali príslušníkmi partizánskej brigády Za slobodu Slovanov.

V nedeľu 1. októbra 1944 na slávnostnú prehliadku nastúpili sovietski, českí, slovenskí a francúzski partizáni. Prišli sa na nich pozrieť mnohí ľudia z Detvy a z okolitých lazov. Medzi hosťami boli predseda SNR a náčelník Hlavného štábu partizánskych oddielov Karol Šmidke,

veliteľ povstaleckej armády generál Ján Golian, Rudolf Slánsky, Ján Šverma, plukovník A. N. Asmolov, kapitán A. S. Jegorov, V. I. Klokov a náčelník operačného oddelenia Hlavného štábu partizánskych oddielov kapitán Cyril Kuchta. Karol Šmidke v prejave vyzval partizánov, aby vytrvali v hrdinskom boji proti fašizmu a oslobodili nielen Slovensko, ale i celú Československú republiku.

Prečo sa partizánska prehliadka konala v Detve a nie v centre Povstania v B. Bystrici?

Dušan Šablátúra: – 1. čs. partizánska brigáda M. R. Štefánika sa po ťažkých bojoch pri Žiline a Martine stiahla a premiestnila sa na oddych a preformovanie do Detvy. V tom čase sa vrátila (letecky na neďaleké letisko Tri Duby) z rokovania v Moskve delegácia SNR. Z iniciatívy veliteľa brigády P. A.

Velička bolo rozhodnuté uskutočniť na počesť prichádzajúcich politických a vojenských organizátorov z Moskvy „vojenskú“ prehliadku jeho brigády.

Čestnú stráž pri Pamätníku prehliadky a vedľa tribúny držali členovia KVH Krasnogvardejci z Košíc, ktorí počas hymny SR vypálili čestnú salvu. V sprievode niesli zástavy RF, FR, ČR a SR.

-VÍČ, snímka: Jaroslav Svábenský

Opäť sme sa niečo naučili a pochopili

V nedeľu 1. októbra navštívilo múzeum židovskej kultúry v Sereďi 52 členov oblastnej organizácie SZPB z Lučenca.

Čo nás tu zaujalo? Napríklad aj to, že táboru velil ani nie 30-ročný Alojz Bruner, ktorý za svoje zločiny nikdy nebol potrestaný a dožil sa 90 rokov. Niektorí sa ho vraj po určitom čase opýtal, ako by to robil, ak by si to mohol zopakovať? Odpoveď znela: „Ešte zodpovednejšie a presnejšie.“

Zaujmal nás aj poznatok, čo dokáže urobiť uniforma hoci aj z hendiropovanej jedince, keď sa dostane k moci. Odrazu je vyrovnaný a mocný, jeho hlas pripomína revúcu šelmu. Tento negatívny obraz bol aj v prejavoch členov Hlinkovej gardy, ktorí tiež pomáhali pri výkone umiestňovania Židov do pracovného tábora v Sereďi.

Pracovným táborom sme prechádzali ticho, nebolo nám do reči. Zo slov sprievodcu som si zapamätala ešte jednu myšlienku, keď povedal: „Veď aj v SNP povstal Slovák proti Slovákovi a to preto lebo na Slovensku bolo niečo veľmi zlé a ešte tu neboli ani Nemci. Práve pri týchto slovách mi čosi napadlo a tak som do knihy návštevy okrem podpisu napísala aj jednoduchú, ale pravdivú myšlienku: „Znovu, aj v dnešnej dobe, sú ľudia prenasledovaní, triedení a označovaní z rôznych hľadísk, tak vypovedám!“

* * *

Bola som však hrdá na skutočnosť, že v zozname Spravodlivý medzi národmi

sme našli meno Ondrej ŠKOPIK. Poznala som ho a viem, že počas SNP bol v partizánskej skupine a neskôr po roku 1945 v Ludovej milícii v Hradišti aj s mojim otcom Jánom Teplanom.

Pravdou však je, že jeden z našich pánov sa po prehliadke tábora nechal počuť, že jemu nič nedala a že tu ani nič nepociťoval.

Beriem, veď každý sme iný.

Ja som tu pochopila, že slovanské národy sú opäť napádané a ponižované. Naša lacná pracovná sila je opäť využívaná na budovanie blahobytu a bohatstva pre cudzích. Prejav extrémizmu, hajlovanie, pozdrav „Na stráž“ a vyhružky „pôjdeš z cigánmi do plynu“... sú na Slovensku bežné už aj na dedinách.

Ešte niečo mi spôsobila návšteva tohto múzea. Kúpila som si tu magnetky, jednu s obrázkom pracovného tábora a židovskou hviezdou. Doma som ich ponúkla dcére, nech si vyberie. Jej rozhodnutie bolo ako hrom z jasného neba. „Zoberiem si túto židovskú šestčipcu, zacapím si ju na seba a budem s ňou chodiť!“

???

„Za to, že dnes mladých a vzdelaných ľudí tak diskriminujú a ponižujú! Verejné a štátne inštitúcie sa nám obracajú chrbtom, pretože naše vzdelanie prevyšuje posty riadiacich pracovníkov, v mnohých prípadoch už dôchodcov. A my nemáme prácu!“

Veľmi som bola prekvapená čo dokáže urobiť „jedna Sereď“.

Mária Švilkrutová, predseda ZO SZPB Činobaň

Športom si pripomenuli odkaz Karpatsko-duklianskej operácie

ZO SZPB Košice – Juh v spolupráci s MČ Košice – Jazero uskutočnili 30. 9. 2017 v telocvični ZŠ Družicová Prvý ročník volejbalového turnaja z príležitosti 73. výročia Karpatsko-duklianskej operácie. Zúčastnili sa ho športovci ZO SZPB, mestského úradu MČ Košice – Jazero a mládežnícky výber študentov.

Za organizáciu zodpovedala športová komisia pod vedením poslankyne za MČ – Jazero Andrei Gajdošovej.

Na začiatku zápolenia predseda ZO SZPB Košice – Juh Dušan Rybanský všetkým prítomným priblížil význam Karpatsko-duklianskej operácie.

Bojovalo sa na dva víťazné sety, zápalisto, ale čestne. V družstvách zvíťazila MČ – Jazero, druhí boli protifašisti a tretí mládežníci.

Za umiestnenie dostali súťažiaci medaile, všetci športovci krásne tričká, vyrobené na túto príležitosť. No a víťazné družstvo aj putovný pohár.

-DR-

Športovci ocenených družstiev.

Za úspech do Štrasburgu

Víťazstvom v regionálnej súťaži Medzníky 2. svetovej vojny v máji školského roka 2016/2017 si deviatci zo ZŠ, Školská 324/8, Trnavá Hora, Anna Klányiová, Marek Kucbel, Nicolas Kružlic a vyučujúca dejepis Dana Košťová, ktorá žiakov na súťaž pripravovala, vybojovali pozvanie poslancu EP Vladimíra Maňku na poznávací zájazd do Štrasburgu.

Zájazd do sídla európskych inštitúcií absolvovali od 10. 9. do 14. 9. 2017, v čase plenárneho zasadnutia poslancov. Okrem návštevy EP bola do programu zaradená návšteva Európskeho súdu pre ľudské práva, okružná plavba loďou a prehliadka historického centra mesta. Vyhlásovateľom súťaže bol SZPB s podporou MŠVVaŠ SR a ŠPÚ v Bratislave.

Dana Košťová, ZŠ v Trnavej Hore

Nikdy nesmieme zabudnúť...

V dňoch 16.–17. septembra 2017 sme sa v rámci putovania po miestach bojov 2. sv. vojny vydali na trasu Rimavská Sobota, Zvolen, Uhrovec – Jankov vršok a Sereď. Výletu sa zúčastnilo 45 ľudí rôznych vekových kategórií na čele s oblastným predsedom Milanom Gibelom.

Bardejovskí odbojármi na prvej zástavke v Rimavskej Sobote položili kyticu kvetov k pamätníku na námestí a vzdali hold padlým hrdinom 2. svetovej vojny. Ďalšie zastavenie bolo vo Zvolene, v meste kde v hrobom tichu spia hrdinovia sovietskej a rumunskej armády. Dozvedeli sme sa, že na prvom cintoríne je pochovaných 17682

vojakov sovietskej armády a na druhom 10382 vojakov rumunskej armády. Aj tu sme na ich večnú pamiatku položili kyticu kvetov a zapálili sviece.

Na druhý deň sme sa vydali do Sereďe na návštevu Múzea holo-kaustu. Táborom prešlo okolo 16 tisíc židov, z ktorých väčšina bola zavraždená. Spomienku na nich posilňuje aj zbierkový

fond pozostávajúci z vyše 5200 predmetov. Osobitnú pozornosť si zasluhujú synagogálne spony, prikrývky, kovové svietniky, svietidlá – lampy na večné svetlo, aj ukazovadlá na Tóru a iné. Nachádza sa tu aj niekoľko vzácnych obrazov. Počas prehliadky nás zaujala myšlienka z expozície, ktorá hovorí: „Zostane vás málo, hoci vás bolo toľko, ako nebeských hviezd...“

Pri obhliadke sme sa venovali aj obsahu Židovského kódexu, schváleného vládou SR 9. septembra 1941, ktorý obsahoval

až 278 paragrafov. Toto proti-židovské nariadenie obmedzilo spoločenské, občianske, náboženské a osobné práva židovských obyvateľov Slovenska. Jeho najrozsiahljšia časť sa dotýkala arizácie – prevodu židovského majetku do vlastníctva obyvateľov nežidovského pôvodu.

Završením poznávacieho výletu bolo zastavenie sa v Uhrovci pri pamätníku na Jankovom vršku. Až tu sme sa dozvedeli, že v pylóne pamätníka je umiestnené mauzóleum s prst'ou zeme z bojísk 2. svetovej vojny.

Jana Petričová

Posviacka vojnového cintorína v Mikulášovej

Z iniciatívy Klubu vojenskej histórie Beskydy v Humennom a za podpory rakúskej organizácie Čierny kríž a miestnej samosprávy, sa 29. septembra konala v obci Mikulášová posviacka vojnového cintorína z 1. svetovej vojny na hore Kaštielik, známej pod názvom hora smrti alebo krvavá hora.

Práve na nej prebiehali najťažšie boje rakúsko-uhorskej a ruskej armády v tomto regióne, kde je pochovaných približne 180 vojakov v 110 hrobach.

S obnovou vojnového cintorína (vyčistenie plochy, obnova hrobov na základe archívnych záznamov, nové oplotenie, osadenie krížov a informačnej tabule v troch jazykoch) sa začalo na podnet dobrovoľníkov Slovákov, Maďarov, Poliakov a Čechov s finančnou podporou rakúskeho Čierneho kríža.

Na posviacke, ktorú uskutočnili miestny duchovný a duchovný OS SR pravoslávnej a gréckokatolíckej cirkvi, nechybal oblastný predseda SZPB Milan Gibel a prednosta OÚ v Bardejove Miroslav Bujda.

Zaujímavosťou bolo, že v oficiálnej časti zaznela nielen hymna SR, ale aj cisárska hymna Rakúsko-Uhorska a hymna cisárskeho Ruska v podaní CK poľného vojenského orchestra z ČR. Doplnili to čestné salvy.

K prítomným sa ako prvý prihovoril predstaviteľ rakúskeho Čierneho kríža Otto Jaus, ktorý sa poďakoval obci Mikulášová za rekonštrukciu cintorína. Po ňom Nikolaj Ryžov z veľvyslanectva RF zdôraznil, že je veľmi potrebné budovať také miesta, aby ľudia v celej EÚ, najmä mladí, videli, aké utrpenie prinášajú vojny. O konkrétnosti projektu obnovy tohto cintorína sa podelil predseda KVH Beskydy Martin Drobňák.

V druhej časti programu, už v kultúrnej miestnosti obecného úradu, Otto Jaus odovzdal strieborný kríž siedmym dobrovoľníkom za pomoc a obnovu takýchto pietnych miest a zlatý kríž starostovi Mikulášovej Petrovi Rusiňákovi.

Anna Petričová

Spomienky na odboj v okolí Jankovho vršku

Dňa 23. septembra ZO SZPB pri Hornonitrianskych baniach, a.s. Prievádza uskutočnila pietnu a spomienkovú akciu na oslobodzovacie boje v okolí Jankovho vršku, kde pôsobila partizánska brigáda Jana Žižku.

Z Jankovho vršku sa členovia zastavili v Uhrovci, kde si pozreli rodný dom Ludovíta Štúra a Alexandra Dubčeka a odtiaľ putovali do Čachtíc, kde k Pamätníku vojakov padlých v 1. a 2. svetovej vojne položili veniec. V kultúrnom dome sa členovia ZO SZPB stretli na besede s predsedom ZO SZPB Čachtice Bohumilom Mihálikom a priamym účastníkom protifašistického odboja Rudolfom Podolíčkom.

Niekoľko členov sa vybralo na Čachtický hrad, ďalší si prezreli Čachtické múzeum v Draškovičovskom kaštieli. Vidieť sa tu dá kolekcia historických zbraní, dobových dokumentov, odevných súčastok a šperkov, súbor portrétov príslušníkov miestnych šľachtických a zemianskych rodov, dokumentácia zo zasadnutia 4. sednice literárneho spolku Tatrin, na ktorom sa jeho účastníci v roku 1847 dohodli na spisovnej slovenčine v duchu Štúrových reforiem. Videli sme aj exponáty nájdené pri historicko-archeologickom výskume objektov a pri rekonštrukčných prácach.

Soňa Pinková (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Za poznaním smutnej histórie

V nedeľu 24. septembra, v deň narodenia nášho rodáka armádneho generála Rudolfa Viesta, sa 80 členov ZO SZPB gen. Viesta spoločne so sympatizantmi vybralo do Sereďe na návštevu Múzea holokaustu, aby sme bytostne spoznali aké utrpenie a tragédiu spôsobili židovským občanom a Rómom, prijaté zákony počas prvej Slovenskej republiky.

So záujmom sme si prezreli expozíciu, dobové dokumenty, fotografie, ako aj predmety a vypočuli si kvalitný sprievodný výklad. Odchádzali sme s množstvom nových trpkých poznatkov a s predsavzatím, aby každý niečo urobil pre to, aby sa takáto doba nikdy neopakovala, aby mládež navštevovala toto miesto a spoznala, čo dokázala ľudstvu spôsobiť ideológia rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie.

Štefan Havlar

Zo spomienok Eugena Péteryho

Keď múza po horách chodila

„Horeli sme a našim plameňom chceli sme zapalovať všetko okolo nás“ – slová Andreja Bagara, ktorými sa snažil priblížiť motiváciu vzniku ojedinelého telesa svetového divadelníctva, legendárneho Frontového divadla.

Bola vojna. Sprvu akoby sa ani netýkala malého národa, učupeneho pod Tatrami, no zrazu sa Slovensko stalo dôležitým strategickým bodom na mape Európy a tak vojna tvrdo vstúpila i na túto nepatrnú hrudu Zeme. Slovenský národ po stáročia utláčaný, bitý, ktorý sa drobil na vystahovalecké hrstky, sa odrazu zapojil do najriskantnejšieho boja, nielen za národnú slobodu.

A v tejto ťažkej dobe, plnej rozporov, v dusnej atmosfére fašizmu dozrela odvážna myšlienka zrodu osvetového a propagačného oddielu, ktorý mal za úlohu vysvetľovať význam a poslanie Povstania.

Ako z prvotnej myšlienky vznikol projekt Frontového divadla, mimoriadneho ojedinelého osvetového telesa?

„Andrej Bagar si uvedomil,“ spomína Eugen Pétery, „že slovná agitácia nevyčerpáva všetky možnosti, že nestačí len rečniť a presviedčať slovom. Vedel,

že dobré umenie – umelecké slovo, dobrá pieseň a hudba sú silným agitačným a osvetovým prostriedkom, že tým možno diváka zapáliť, nadchnúť ho pre vec.

Na začiatku ich bolo desať, spoločný osud ich spojil, zdalo sa, že navždy. Ale spoločné cesty sa napokon rozišli a len po rokoch, desaťročiami sa vďaka iniciatíve PhDr. Vladimíra Štefka a Slovenskej televízie stretli, na mieste, kde sa v roku 1944 v októbri lúčili – na Starých Horách.“ Ale to je už o inom...

„V čase Povstania som pôsobil ako desiatnik bystrického autopráporu,“ spomína ďalej skúsený hudobník – akordeonista Eugen Pétery, „oslovil ma priateľ Janko Chovanec či sa nepridám, Andrej Bagar zakladá Frontové divadlo a potrebuje posilu do hudobnej zložky. Spolu s ním sme sa stretli v Národnom dome v B. Bystrici – Janko Chovanec, František Zvarík, Tamara Alexandrovna, Mária Perháčová a ja. Prvé predstavenie sme mali dňa 15. 9. 1944 v miestnom kine v Harmanci a s veľkým úspechom. Preto sa Bagar rozhodol zvýšiť počet účinkujúcich a neskôr pribudli Karol Móži, hudobník, Eugen Medek, Hanka Cvekova a Andrej Vandlík. Keďže sme mali obsiahnuť celé po-

Eugen Pétery.

vstalecké územie, prideliť nám staručký autobus, ktorý pred vojnou vozil kúpeľných hostí do Kováčovej. Program sme pripravovali s veľkým elánom, dramatické časti pripravovali herci z Martinského divadla, hudbou a spevom sme prispievali my ostatní. Počas predstavení sme sa inšpirovali a veľakrát sme boli nútení k provizóriám, takže sa niekedy stávalo, že my sami sme boli prekvapení, čo nám z toho vyšlo.“

Treba uviesť, že Frontové divadlo nemalo k dispozícii javiská a opony. So svojim programom sa zastavovali v poľných lazaretoch, v improvizovaných štáboch, v školách, kinách, niekedy v prírode. Javisko bolo postavené na poslednú chvíľu a nie raz ich osvetľovali len svetlá autobusu. Ale svetlo, ktoré nosili v sebe, bolo badateľné na prvý pohľad – vďaka ich programu vojaci, ranení, niekedy aj ubiedení ľudia na chvíľu zabudli na útrapy vojny a našli silu opäť vstať, ísť a bojovať.

Na začiatku programu vždy vystúpil Andrej Bagar, ktorý hovoril o potrebe vydržať v boji, postaviť sa fašistickému zlu a vždy informoval prítomných aj o nových správach na fronte. Nikdy nezabudol povzbudiť slovami plnými optimizmu a vnú-

tornej sily. Potom nasledoval program. Život však prinášal rôzne situácie:

Napríklad v B. Bystrici, v nemocnici pri posteli raneného Andreja Vandlíka zápalisto recitoval ťažko ranenému Smrt' Jánošíkovi, keď skončil, cez schrastavené pery sa predralo tichučké:

Merci, monsieur ...

Niekedy sa stalo, že program strhol divákov tak, že sami sa hlásili do programu. Veď medzi vojakmi sa našlo nemalo hudobníkov, spevákov či ochotníckych hercov, ktorí sa umeniu venovali pred vojnou...

V dochovaných dokumentoch sa nachádza veľa slov obdivu a vďaka za ich odvážne pôsobenie. Nie raz sa program končil neplánovane, rýchlym balením provizórnych kulís a strelbou...

Posledné predstavenie bolo v hostinci Chladný na Starých Horách. Tu bol zriadený poľný lazaret. Tu pod karosériou autobusu uvarila herečka a speváčka Anna Bašistová Cvekova posledný guláš svojim druhom. Nelúčili sa veľmi, verili, že sa stretnú. Rozišli sa do hôr. Každý sám za seba.

Onedlho sa na uliciach B. Bystrice a Zvolena objavil leták, ktorý oznamoval, že bola na členov Frontového divadla vypísaná „odmena“ za dolapenie – celých 20 000 korún, čo v tých časoch bolo nesmierne veľa.

Toto je len pár slov Eugena Péteryho, z rozhovoru, ktorý vznikol v roku 1999 o hrdinstve, na ktoré sa dnes, žiaľ, zabúda. O legende Frontového divadla, o hrstke ľudí, ktorí si aj v ťažkých časoch úporných bojov dokázali podať ruky a priniesť do tmy trochu svetla a nádeje. Múzou podopreli Povstanie.

Zo spomienok napísala:
Jana Svetlovská – Péteryová, dcéra
Text k obrázkom: Eugen Pétery

Literatúra: V. Štefko, Premeny slovenského ochotníckeho divadla, Obzor, Bratislava 1984

Vrak autobusu Frontového divadla pri ceste zo Starých Hôr na Richtárovú. Stav koncom štyridsiatych rokov.

Poznámka čitateľa

Reagujem na poslednú stranu Bojovníka č. 20/2017, kde je v historickom kalendári napísaný text, že ČSR odstúpila pohraničie Nemecku.

Vzhľadom na to, že som českej národnosti a že sa ako amatérsky historik zaujímam aj o túto tému, tak upresňujem text v tom zmysle, že s vypratáním čs. pohraničia Československá armáda začala už 1. 10. 1938. V zmysle textu uvedenom v Mnichovskej dohode, ale aj na základe písomného rozkazu, ktorý však veliteľia pevností dostali až 2. 10. 1938 so spätnou platnosťou od 1. 10. 1938. Písomný rozkaz vojaci dostali až 2. 10. 1938, no telefonicky už 1. 10. 1938.

Vypratanie pevností sa časovo realizovalo podľa štyroch Hitlerom určených pásiem, ktoré boli určené priamo v Mnichovskej dohode.

Prvé pásmo – vypratáť od 1. 10. do 2. 10. 1938.
Druhé pásmo – vypratáť od 2. 10. do 3. 10. 1938.

Tretie pásmo – vypratáť od 3. 10. do 5. 10. 1938.
Štvrté pásmo – vypratáť od 6. 10. do 7. 10. 1938.

Vypratanie pevností v pohraničí bolo však prakticky ukončené až 10. 10. 1938 s tým, že vojaci celkom nepočúvli obsah rozkazu, nariaďujúci im ponechať zbraňové systémy a ostatné vybavenie v pevnostiach. Odniesli si najmä ľahké guľomety vz. 26 a ťažké guľomety vz. 37.

Ako zaujímavosť uvádzam, že posledné piate pásmo, ktoré bola Československá armáda nútená opustiť po 10. 10. 1938, bolo väčšie, ako všetky prvé štyri pásma dohromady.

Cieľom bolo preťať všetky dôležité dopravné spoje a uzly oklieštenej republiky, aby sa v budúcnosti nemohla zmôcť na prípadný vojenský odpor pri jej konečnom obsadzovaní.

V pohraničí zostali Čechom voľne iba dva priestory: Chlum pri obci Třeboň v juhovýchodnom Česku a približne polovica okresu Náchod na severovýchode republiky, v ktorom som sa narodil.

K obsadeniu republiky došlo, ako je všeobecne známe, 15. 3. 1939 s tým, že Protektorát Čechy a Morava (vrátane Sliezska) bol vyhlásený 16. 3. 1938

a českému národu začalo oveľa ťažšie obdobie, aké prežíval slovenský národ v rámci svojej prvej republiky!!!

Vlastimil Matouš

Československá betónová hranica, systém pevností z tridsiatych rokov.

Zničenie maďarskej armády pri Voroneži

Maďarsko vstúpilo do vojny proti Sovietskemu zväzu 27. júna 1941. Najskôr bojovalo spolu s Wehrmachtom na prednom okraji frontu, maďarská armáda napríklad vstúpila prvá do Dnepropetrovska, neskôr sa maďarské oddiely zúčastnili na bitke o Stalingrad, ale zvyšujúce sa straty prinútili admirála Horthyho a velenie maďarskej armády už v septembri 1941 žiadať Hitlera o stiahnutie maďarskej armády z predných línií.

Začiatkom roku 1942 Nemci súhlasili s podmienkou, že Maďarsko postaví armádu, ktorá bude chrániť prísunové línie pre nemeckú armádu a väčšie mestá. Na základe tejto dohody Maďarsko postavilo 2. armádu o sile 250 tisíc mužov. Armáde velil generál Gustáv Jány.

Armáda zaujala priestor v predpolí stalingradského frontu a vykonávala, najmä, nazvime to, policajné úlohy. Zabezpečovala, aby sa v oblasti nerozvinulo partizánske hnutie, aby nedochádzalo k poškodzovaniu ciest a železničných tratí, aby zásobovanie frontovej línie Nemcov fungovalo. Používala na to najrôznejšie opatrenia. Vykonávala ich

veľmi tvrdo a ruské obyvateľstvo považovalo Maďarov za horších od Nemcov.

Po rozvinutí stalingradskej ofenzívy Červenej armády sa veľmi rýchlo 2. maďarská armáda dostala opäť do prvej línie. Útokú voronežského frontu na jej úseku velil sovietsky generál Vatutin. Maďarská armáda už bola demoralizovaná, zle vyzbrojená a vôbec nebola schopná odporovať útočiacim jednotkám sovietskej armády.

Vtedy sa jej začali vracat tvrdé metódy, ktoré predtým používala proti ruskému obyvateľstvu. Červenoarmejci o nich počúvali od miestnych obyvateľov a medzi vojakmi voronežského frontu sa rozšírilo heslo: „Maďarov nebrať

do zajatia“. Vraj ho vydal sám generál Vatutin, medzi vojakmi sa v každom prípade bleskovo rozšírilo. V ruskom internete sú spomienky vtedajších účastníkov bojov ako sa hesla držali.

Sovietska protiofenzíva zastihla maďarskú 2. armádu v priestore mesta Voronež v ja-

nuári 1943. Maďarská armáda nebola schopná žiadneho organizovaného odporu. Ako celok sa nemohla vzdať, vzdávali sa menšie jednotky a tam Sovieti uplatňovali heslo „Maďarov nebrať do zajatia“. Hlavná sila armády sa nachádzala pri Voroneži a tam dochádzalo k akým-takým bojom. Maďari uvádzajú straty 2. armády vo výške 150 tisíc mužov.

Na celkový počet armády 250 tisíc vojakov je to neprirodzený počet mŕtvych. Z celkového počtu vojakov zúčastnených na bitke býva najnižší počet padlých, nižší než počet zranených. Pri Voroneži to bolo opačne. V priebehu januára až februára 1943 bola maďarská 2. armá-

zajal Horthyho, zastavil prechod Maďarska na druhú stranu, dosadil za skutočného vládcu Szálasiho a ten doviedol Maďarsko na nemeckej strane až do trpkého konca. Generála Jányho po vojne v Maďarsku odsúdili na smrť a zastrelili.

Žiaľ, v 2. maďarskej armáde slúžilo aj veľa Slovákov z okupovaných území. Maďari uplatňovali svoju národnostnú a rasovú politiku za vojny tak, že Židov a príslušníkov národnostných menšín mobilizovali na východný front. Velili im však maďarskí dôstojníci.

Vojakov 2. maďarskej armády pripomína rozľahlý vojenský cintorín na brehu Donu neďaleko Voroneže.

Maďarský vojenský cintorín pri Voroneži.

Maďarský vojenský cintorín pri Voroneži.

Maďarský vojenský cintorín pri Voroneži.

Maďarský vojenský cintorín pri Voroneži.

Ján Čarnogurský

O stratách ZSSR počas Karibskej krízy

Ministerstvo obrany RF zverejnilo oficiálnu informáciu o sovietskych občanoch, ktorí padli na Kube počas zostrenia Karibskej krízy.

„Presný počet sovietskych vojakov počas operácie nebol oficiálne uverejnený. Podľa ruského ministerstva od 1. 8. 1962 po 16. 8. 1964 padlo na Kube 64 sovietskych občanov,“ uvádza webová stránka rezortu. Ministerstvo ich uverejnilo pri príležitosti 55. výročia dodania prvých sovietskych rakiet na Kubu v rámci operácie „Anadyr“.

Sovietski vojaci a technika sa nakladali v júli 1962 a smerovali do 11-tich kubánskych prístavov. Kapitáni ruských lodí sa o ciele svojej plavby dozvedeli až po prejení Gibraltárskej úžiny.

K 24. októbru bolo na Kubu dovezených 36 bojových rakiet R-12 a 36 atómových hlavíc. Okrem nich 24 hlavíc k raketám R-14, no samotné rakety už neboli doručené kvôli americkej blokáde. USA sa o rozmiestnení atómových nosičov dozvedeli 16. 10. 1962, no už od 18. 9. 1962 americké vojno-

vé lode kontaktovali sovietske plavidlá s otázkami aký náklad prevážajú.

Prezident Kennedy oznámil začiatok blokády Kuby 22. 10. 1962 v televízii. Poradcovia mu okrem toho navrhovali aj dva iné varianty: zlikvidovať sovietske zbrane vysoko presnými údermi alebo spustiť plnohodnotnú vojnovú operáciu proti Kube.

Kubu v rámci tretieho variantu obkľúčilo 180 amerických vojnových lodí. Mali rozkaz nepáliť na sovietske lode, kým na to nedá pokyn osobne Kennedy.

Dňa 26. 10. 1962 Chruščov v liste pomenoval Kennedymu podmienky, za ktorých dá rakety demontovať. Potom však nastúpila „čierna sobota“ (27. 10.) Karibskej krízy. Sovieti v ten deň zostrelili nad Kubou americké lietadlo U-2 a pilot zahynul. Práve tento deň sa považuje za najbližší k rozputaniu atómovej vojny.

Napriek tomu sa veľmociam podarilo 28. októbra dohodnúť o mierovom vyriešení konfliktu.

V. Mikunda, podľa ria.ru, 9. 9. 2017

Viete, že...?

...Štefánikov most, ktorý po vojne niesol názov Most Červenej armády, zničili ustupujúce nemecké vojská 3. apríla 1945?

Áno, toto asi naozaj vie väčšina z nás. Nemci zničili celú oceľovú konštrukciu mostu a aj jeden pilier. Čo však možno nevíete je, že 24. 4. 1992 bratislavské Staromestské noviny napísali o vyhodení mostu do povetria toto: „...vybrali sme si pohľad na bratislavské nábrežie Dunaja, zvečňujúci most do Petržalky, ktorý v aprílových dňoch 1945 zlikvidovalo sovietske vojsko“.

Verte, že ak by sa dnes táto hlúposť uverejnila viackrát, tak by na nej vyrástla generácia, ktorá by verila len a len jej. Pre úplnosť dodáme, že Staromestské noviny vydal Miestny úrad Bratislava Staré Mesto a ich takto „rozľadenou“ šéfredaktorkou vtedy bola nejaká Alena Damašková.

...vojaci 1. čs. samostatného poľného práporu v ZSSR pri svojej ceste na front, keď sa dozvedeli o víťazstve Červenej armády pri Stalingrade, vyzbierali medzi sebou 100 000 rubľov na zakúpenie tankov pre brigádu a poukázali ich sovietskej štátnej banke?

V čs. záložnom pluku vybrali na tanky 150 000 rubľov.

...dva dni po podpise paktu Molotov-Ribbentrop (23. 8. 1939) sa v Londýne stretli minister zahraničia lord Halifax a veľvyslanec Poľska gróf Rasziński?

Tí taktiež podpísali svojráznu dohodu, pričom v dokumente i v tajnom dodatku k nemu sa hovorilo, že v prípade napadnutia Poľska Nemeckom Anglicko poskytne spojencovi všemožnú pomoc. Aká to však bola pomoc, to už vieme všetci.

...skutočne tajnou zbraňou Hitlera neboli rakety V, ani lietajúce taniere? Ale, že to bol liek pervitín!

Výskum medicíny 3. ríše, ktorý uskutočnila asociácia nemeckých lekárov, zistil, že vojakom a dôstojníkom vydávali pred bojom tabletky, ktoré značne zvyšovali ich odolnosť, dovoľovali im bojovať bez odдыхu veľa hodín.

Počas 2. sv. vojny nemeckí vojaci skonzumovali vyše 200 miliónov tabletiiek Pervitínu. Najviac sa ich dostalo vojakom, ktorí obsadzovali Poľsko, Francúzsko, Holandsko a Belgicko.

Autori výskumu tvrdia, že za Blitzkrieg Hitler vo veľkej miere vďačí Pervitínu, ktorý bol stimulátorom vyrobeným z kokaínu.

V januári 1942, keď vojská stáli v mrazoch pod -30 °C, skupina približne piatich stovák Nemcov sa dostala do obkľúčenia. „Vojaci sa hádzali do snehu a hovorili, že chcú zomrieť,“ napísal neskôr v hlásení vojenský lekár. „A tak som sa rozhodol dať im pervitín. O pol hodiny sa situácia omnoho zlepšila. Vojaci sa postavili a vyhlásili, že sú pripravení ísť do boja.“

Nemeckým vojakom sa naozaj podarilo preraziť obkľúčenie a prísť k svojim.

...na youtube vo videu „10 faktov o druhej svetovej vojne“ sa hovorí o talianskom savojskom jazdeckom pluku, ktorý mal v auguste 1942 poraziť sibírsky útvar Červenej armády pri vieske „Izbušenskij“?

Mnohí túto udalosť nazývajú posledným jazdeckým útokom v dejinách. Po takmer troch tisícoch rokov v bitkách sa kavaléria stala zbytočnou, útoky jazdy boli kvôli guľometom nepraktické. Aj kone boli nahradené omnoho rýchlejšími a obrnenými prostriedkami.

Jazdecký savojský pluk, ktorý bol odoslaný na východný front, však stále mal vo výzbroji kone a šable. A tak v to horúce ráno odhalilo šable 600 jazdcov, skríkli bojové heslo „Savoja“ a vrhli sa do útoku, ktorý úplne prekvapil dvojtisícový 812. sibírsky pechotný pluk, vojaci ktorého boli vyzbrojení palnými zbraňami a mínometmi.

Bez ohľadu na početnú a technickú prevahu červenoarmejcov Savojský pluk v tejto bitke zvíťazil, pri čom stratil 40 jazdcov a vyše sto koní. Sovietske straty boli 150 mužov padlými a 600–900 vojakov zajatými.

...na východnom fronte padlo alebo sa bez zvesti stratilo vyše 100 tisíc talianskych vojakov?

Fulvio Fulvi v katolíckych novinách Avvenire uviedol, že „vyše 100 tisíc talianskych vojakov padlo alebo sa stratilo bez zvesti na ruskom fronte po katastrofálnom ústupe v roku 1943“. Ďalej Fulvi uvádza, že veľká časť z týchto vraj „padlých za vlasť“ bola pochovaná v spoločných hrobách alebo v dedinách pri Done na hraniciach so súčasnou Ukrajinou.

A. Mikundová

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Anna Brázdovičová 81 a Ján Barczy 50 rokov.
- **Bratislava 12:** Tomáš Kaiser 50 rokov.
- **Bratislava 24:** JUDr. Miroslava Mesiarová 95 rokov.
- **Bernolákovo:** Zdenka Srnková 81 rokov.
- **Belá – Dulice:** Emília Rusnáková 75 rokov.
- **Badín:** Vojtech Lenci 70 a Milan Krúpa 40 rokov.
- **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Elena Kotočová 98, Alžbeta Uhrínová 88, Margita Krčová 85 a Mgr. Mária Novotná 65 rokov.
- **Bačkov:** Anna Hričová 60 rokov.
- **Čadca:** Dagmar Dvorská 86 a Jozef Kuric 65 rokov.
- **Čierny Balog:** Anna Kubátová 84 a Anna Štulrajterová 75 rokov.
- **Dargov:** Ľubomír Mikula 50 rokov.
- **Dunajská Streda:** Vlastimil Bránka 83 a Ing. Tibor Kornfeld 65 rokov.
- **Hniezdne:** Alžbeta Dubjeľová 90 rokov.
- **Hrušov:** Anna Bendíková 85 rokov.
- **Hrachovo:** Matúš Halaj 91, Emília Kamenská 82, Marek Budovec a Jozef Vozár 40 rokov.
- **Hanušovce n/Topľou:** Jozef Bašista 70 rokov.
- **Jasenie:** Jozef Bakoš 92 a Ing. Juraj Šteňo 87 rokov.
- **Krajná Bystrá:** Milan Hrinko 60 rokov.
- **Kalinovo:** Július Barančok 90 rokov.
- **Košice – Západ:** PhDr. Monika Valentová 80, Ing. Albert Harvan 70, Bc. Alena Berežná a Ing. Ľubomír Liba 40 rokov.
- **Lovinobaňa:** Ján Salaj 83 rokov.
- **Lučenec 2:** Matúš Budáč 70 rokov.
- **Lučenec 3:** Helena Kumštárová 75 rokov.
- **Lipany:** Anna Timčová 86 rokov.
- **Lipovec:** Vlasta Kevická 70 rokov.
- **Lehota p/Vtáčnikom:** Zdenka Čipová 81 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Anna Vyšná 94 a Miroslav Kašák 55 rokov.
- **Medzibrod:** Iveta Ivaničová 50 rokov.
- **Myjava:** Mgr. Ján Podmajerský 55 rokov.
- **Medzilaborce:** Miroslav Sirík 45 rokov.
- **Makovce:** Michal Hanák 65 rokov.
- **Miková:** Andrej Jancura 70 a Ján Slivka 65 rokov.
- **Michalany:** Alžbeta Sedláčeková 85 rokov.
- **Martin – Východ:** Bohuš Rakyta 91 a Daniela Šalagová 70 rokov.
- **Martin – Stred:** Zuzana Harmanová 87 a Júlia Bohošová 70 rokov.
- **Martin – Sever:** Veronika Majchráková 89 rokov.
- **Michalovce:** Michal Cibík 94, Anna Todorová 90, Pavol Šaranič 87, Miroslav Monhart 83, Ing. František Uhaľ 81, Helena Ďurovčíková, Gabriel Ivanko a Ján Medviď 65 rokov.
- **Nacina Ves:** Juraj Proc 91, Helena Horváthová 82 a Marián Rudačko 60 rokov.
- **Necpaly:** Vladimír Hanzlík 89 rokov.
- **Očová:** Mária Ďurečková 75 rokov.
- **Pohorelá:** Veronika Tešlarová 80, Ján Glejdura 75, Ján Kopráš 55, Anna Datková 40 a Radoslav Terek 20 rokov.
- **Prašník:** Emília Boorová 90 rokov.
- **Pezinok:** Anna Lovičová 93, Mária Marheová 90 a Alojz Sloboda 81 rokov.
- **Považská Bystrica:** Vlasta Sychrová 81 rokov.
- **Poltár:** Jozef Kuvik 65 rokov.
- **Prešov 7:** Ing. Eduard Hažir 90 a Elena Hrivnáková 85 rokov.
- **Palín:** Mária Iškovská 86 rokov.
- **Pavlovce n/Uhom:** Mária Mäsarošová 94 rokov.
- **Petrovce n/Laborcom:** Milan Krajčík 55 rokov.

- **Rimavská Sobota – J. Bolfika:** Mgr. Elena Rajzingerová 70 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Ing. Ivan Pivník 70, Dušan Nociar 65, Mária Majanová, Janka Rojčíková a Štefan Koco 60 rokov.
- **Stará Kremnička:** Rozália Orságová 95, Magdaléna Pračková 81, Jaroslav Sekereš 65, Antónia Medlová a Ján Droppa 45 rokov.
- **Slovenská Ľupča:** Želmíra Korónyová 94, Anna Olšáková 90 a Blažena Bruchániková 84 rokov.
- **Selce:** Pavel Zauška 70 rokov.
- **Sukov:** Mária Kačurová 92 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Helena Murdzová, Anton Špes 86, Andrej Kičura 81, Ing. Dušan Kandra 75 a Ján Ratvaj 65 rokov.
- **Stupava:** Helena Brliťová 80 rokov.
- **Sliach:** Milan Markovič 75 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Cecília Macková 98 rokov.
- **Sečovská Polianka:** Anna Kočišová 87 rokov.
- **Sečovce 1:** Lida Vojteková 55, Denisa Maková 40

- a Stanislav Jacko 35 rokov.
- **Sučany:** Johana Stanová 84 rokov.
- **Svidník:** Ján Hvizd 89 a Michal Artim 81 rokov.
- **Sereď:** Antónia Skubeňová 70 rokov.
- **Šaľa:** Alžbeta Bartošová 90 rokov.
- **Tlmače:** Emília Červenáková 89 rokov.
- **Trebišov 2:** Martin Urban 45 rokov.
- **Vagrinec:** Júlia Mňahončáková 70 rokov.
- **Valaská:** Jaroslav Krajč 80 rokov.
- **Vranov n/Topľou 3:** Štefan Topľanský 45 rokov.
- **Vojčice:** Mária Pesteňová 88 rokov.
- **Zemplínska Široká:** Natália Čuvanová 65 rokov.

- **Závadka n/Hronom:** Jozef Hruška 65 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Zuzana Babicová 87 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Magdaléna Námešná 80, Ing. Pavel Marko 60a Ing. Sergej Kováčik 40 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Alžbeta Paučová 70 rokov.
- **Závažná Poruba:** Katarína Jambrichová 55 rokov.
- **Zlatá Baňa – Sekčov:** Helena Zajacová 87 a Mária Pasterbová 65 rokov.
- **Želiezovce:** Mária Kanyuková a Ondrej Michalec 70, Helena Vargová 60 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

100-násobná gratulácia

Dňa 12. 8. 2017 sa krásnych 100 rokov dožil Štefan Hlivár, člen ZO SZPB Centrum 2, Zvolen, ktorý bojoval v 1. čs. armádnom zbore.

Do ďalších rokov mu prajeme ešte veľa zdravia a síl.

Jozef Hrič, predseda ZO SZPB

Náhle nás opustil tajomník OblV SZPB v Prešove Ľubomír Vajčovec

Dňa 28. 9. 2017 náhle zomrel vo veku 71 rokov tajomník prešovského oblastného výboru SZPB pplk. v. v. Ing. Ľubomír Vajčovec.

Bolo to neuveriteľné, veď ešte v deň smrti sme chceli spolu doladovať účasť našich členov na oslavách 73. výročia Dňa hrdinov KDO. Mali sme rozpracovaných veľa ďalších úloh, pri ich realizovaní nám, žiaľ, bude veľmi chýbať.

Ľubomír Vajčovec sa narodil 15. 4. 1946 v Turanoch, okr. Martin. Od roku 1967 žil v Prešove, stal sa vojakom z povolania, založil si rodinu a tu aj býval.

Bol synom priameho účastníka národného boja za oslobodenie, partizána, ktorého bojovú cestu, najmä boje v blízkosti

jeho rodiska Malej Fatry, si vysoko ctil a často o nich hovoril. Tento otcov odkaz naplnil vstupom do SZPB v roku 2001, aby naďalej rozvíjal a šírili pravdivý obraz protifašistického odboja v 2. svetovej vojne.

Bol pri založení ZO SZPB pri ZV SR klub Prešov, bol jej tajomníkom a v roku 2013 bol zvolený za tajomníka OblV SZPB v Prešove. Bol i členom ÚR SZPB.

Za aktívnu a zodpovednú prácu v SZPB mu boli udelené vzávisťové vyznamenania.

Ľubomír Vajčovec vo funkcii oblastného tajomníka v Prešove po sebe zanechal hlbokú

brázdu. Preto v mene celej členskej základne oblastnej organizácie SZPB v Prešove mu ďakujeme za všetku námahu, úsilie a um, ktoré vynaložil pri uskutočňovaní našich spoločných cieľov.

Budeš nám veľmi chýbať. Česť Tvojej pamiatke, česť Tvojmu statočnému životu drahý Ľubo!

Ján Krajčovič, podpredseda OblV SZPB v Prešove

Navždy sme sa rozlúčili

- **Breznička** s 96-ročnou Kristínou Muškovou.
- **Banská Bystrica – gen. I. Gibalu – Fončorda** s 90-ročnou Boženou Bullovou.
- **Harmanec** so 78-ročnou Oľgou Schmidtovou.
- **Kremnica** so 78-ročným Jánom Komorom.
- **Kalinovo** s 91-ročnou Máriou Horváthovou.
- **Muráň** s Ing. Ľudevítom Albinim.

- **Rajec** so 68-ročným Františkom Ďurčanským.
- **Trenčianske Teplice** so 68-ročnou Jarmilou Košťálovou.
- **Vagrinec** s 96-ročným Jánom Popikom.
- **Závadka n/Hronom** s 56-ročným Jaroslavom Noskom.
- **OblV Žilina** s 88-ročným Ing. Ondrejom Tomanom.

Česť ich nehynej pamiatke!

Zomrel 95-ročný Vincent Kováčik

Dňa 5. 9. 2017 zomrel posledný priamy účastník 2. sv. vojny Vincent Kováčik, člen našej ZO SZPB Čierny Balog.

V roku 1943 nastúpil na vojenskú základnú službu, v auguste bol na vojenskej dovolenke, z ktorej sa k útvaru už nevrátil a prihlásil sa do SNP. Zaradený bol na úsek Čertovica, Malužiná, Kráľova Lehota, kde mu bol veliteľom kpt. Martin Kučera. Po potlačení SNP sa vrátil do rodnej obce, pripojil sa k ilegálnemu odboju a podieľal sa aj na oslobodení obce.

Dňa 6. 5. 1945 znovu nastúpil na vojenskú základnú službu do Brezna, ktorú skončil 26. 4. 1946.

Členom SZPB sa stal v r. 1977, v minulosti bol aj členom výboru ZO SZPB.

Za svoju odbojovú činnosť, ako aj za prácu vo Zväze obdržal viacero vyznamenaní, najmä pri príležitosti osláv Výročí SNP, ako aj Dňa víťazstva nad fašizmom, vrátane medailí MO SR. Žiaľ, nedožil sa prevzatia Záslužného kríža generála Rudolfa Viesta I. stupňa od Klubu generálov SR a medaile M. R. Štefánika II. stupňa od SZPB. Dňa 7. 9. 2017 si ich z rúk oblastného tajomníka v Brezne Jána Šuleja a tajomníka ZO SZPB Antona Pôbiša prevzala jeho dcéra.

– AP –

Nájdu sa prostriedky na dokument?

(Volné pokračovanie z čísla 20/2017)

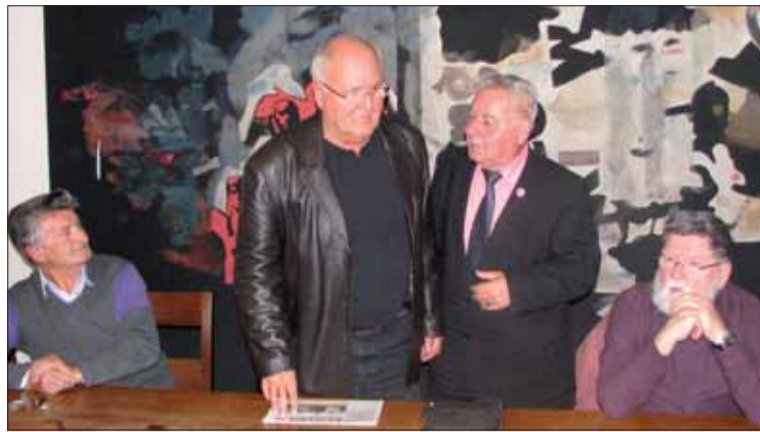
Rokovanie Klubu umelcov, spisovateľov a historikov pri ÚR SZPB 26. septembra 2017, ktoré viedol jeho tajomník Ladislav Skrak, začalo prezentáciou dodnes nedopovedaného diela Poéma o svedomí režisérov V. Bahnu a Z. Záhona.

Poéma... (filmový prepis Husákovho Svedectva o SNP) zachytáva celú prípravu a priebeh Povstania až po vyhlásenie Kosičského vládneho programu. Pripomína, že SNP bolo vyvrcholením spoločných aktivít všetkých protifašistických síl, bez ohľadu na ich politickú príslušnosť.

Spoluautor a režisér Zoroslav Záhon (V. Bahna zomrel počas nakrúcania filmu) potvrdil, že

má od dedičov autorské práva na dokončenie diela. Predstavil zámer upraviť ho tak, aby sa dal využívať SZPB, ako aj školami pri výchove mladej generácie k vlastenectvu.

Táto myšlienka má v Klube a v našom Zväze samozrejmu podporu. Problém spočíva v získaní financií potrebných na zostrih. Poslanec NR SR Dušan Čaplovič odporúča, aj napriek neúspešnej prvej žiadosti, opätovne požiadať o finančnú podporu Ministerstvo kultúry SR. Aj vzhľadom na to, že niektoré pôvodne nakrútené epizódy, na základe doterajšieho skúmania historikov, nemusia zodpovedať skutočnosti, Jozef Bystrický z VHÚ odporúča, aby do predpokladaného projektu zapojili ako garanta aj historika.

V ďalšom priebehu sa rozvinula široká diskusia, v ktorej predseda SZPB Pavol Sečkář a predseda HOSK partizánov v SNP a v zahraničí Karol Kuna vyjadrili srdečné poďakovanie poslancom NR SR, osobitne Dušanovi Čaplovičovi za podporu legislatívnej zmeny, spočívajúcej v prijatí zákona (č. 285/2009 Z. z.) o poskytovaní príspevku účastníkom národného boja za

oslobodenie a vdovám a vdovcom po týchto osobách a o zмене a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z.

Ako sme už informovali, na zasadnutí boli odovzdané ocenenia aktérom pamiatkovej obnovy Pamätníka 2. čs. paradesannej brigády v ZSSR v Dolnej Lehote – Krpáčove.

-Vič-, snímka: autor a Ladislav Skrak

Kniha

Jozef Tiso

Americký historik James Mace Ward vo svojom 440-stranovom diele podáva komplexný obraz jednej z najrozporuplnejších postáv európskych dejín 20. storočia.

Zaoberá sa rokmi štúdia Jozefa Tisa za kňaza, vstupom do politiky až po prezidentskú funkciu. Nevyhýba sa ani najkontroverznejším kapitolám Tisovho života, spojenectvu s nacistickým Nemeckom a zodpovednosti za vyvlastnenie,

deportácie a napokon aj vraždenie slovenských Židov. Zachytáva Tisa ako človeka presvedčeného o poslaní katolicizmu, vášnivého nacionalistu a chladne uvažujúceho politika, odhodlaného chrániť svoju reputáciu aj manévrovací priestor.

Publikácia je prvým hlbkovým rozborom života J. Tisa z inej ako slovenskej perspektívy. Ward na rozdiel od predchádzajúcich životopisov uprednostnil chronologický prístup, ktorý priniesol mnohé prevrpenia. **Obrana, č. 9/2017**

Z rozhovoru s režisérom Emirom Kusturicom

Vojny nič neriešia

Zlo vo filme predstavujú krutí vojaci v čiernom. Sú to Nemci? Angličania? Američania?

Zámerné ich bližšie neidentifikujem. Nešlo mi o to, ukázať prstom na konkrétnych ľuďoch, ale zobrazit' princíp. Keď sa začala vojna na Balká-

ne, prepuklo šialenstvo, v ktorom si mohol bez trestne vybaviť účty každý s každým. Bez ohľadu na bojujúce strany, národnostnú príslušnosť či vieru. Verím slovám bosnianskeho spisovateľa Iva Andrića, že vojny nikdy neriešia rozpory, pre ktoré vypukli, ale nastoľujú rozpory nové – a tie sa stanú príčinami budúcich vojen.

Obrana, č. 9/2017 (výňatok)

Čože je to 80-tka...?

Takto asi zareagoval 15. októbra predseda ZO SZPB Zlatno Štefan Doskoč pri vítaní gratulantov.

Narodil sa 15. 10. 1937 v Mankovciach, detstvo prežil v Zlatne. Po ukončení ZŠ a strednej poľnohospodárskej školy pracoval v tunajšom poľnohospodárskom družstve. Čestného a pracovitého Štefana si občania obce zvolili v r. 1985 za predsedu MNV a v r. 1990 za starostu obce. Počas jeho starostovania (až do r. 1998) obec prešla najvýraznejšími zmenami. Práca Štefana Doskoča bola ocenená medailami a uznaniami štátnych orgánov ČSSR i SR.

Protifašistická odbojová činnosť rodičov a príbuzných profilovala jeho názory a postoje. Aktívne sa podieľal na vybudovaní pamätníka havarovaných sovietskych lietadiel v chotári Zlatna, pri ktorom zahynulo 11 letcov. Pričinil sa o zriadenie miestneho múzea zameraného na históriu Zlatna a na podiel tunajších občanov na protifašistickom odboji v r. 1939–1945. Spolu s genpor. Jánom Husákom, Štefanom. Gahérom a Ondrejom Jonisom pred 30-timi rokmi položil základy turistickej akcie „Náučným partizánskym chodníkom Skýcov – Zlatno“ a dodnes sa podieľa na jeho organizovaní.

Veľmi aktívne pôsobí aj ako externý pracovník Múzea v Zlatých Moravciach, najmä medzi mládežou. Po prevzatí funkcie predsedu ZO SZPB v r. 1988 bol zvolený za člena Okresného výboru/oblastného výboru SZPB v Nitre. Za svoju aktívnu činnosť vo Zväze a pri výchove mladej generácie bolo mu udelené „Čestné uznanie“ ČSZPB a ÚR SZPB, Medaile M. R. Štefánika II. a III. st. a ďalšie. Pri príležitosti jeho osemdesiatin mu ÚR SZPB udelila „Pamätnú medailu za obetavú prácu pre rozvoj SZPB“ a Oblastný výbor SZPB mu udelil „Pamätný list“.

Do ďalších rokov pánovi Štefanovi Doskočovi prajeme pevné zdravie a nech mu jeho elán a dobrosrdečnosť ešte dlho vydrží.

Jozef Havel, predseda Oblv SZPB Nitra

Cena TTSK pre Viktora Chmúru

Pri príležitosti Dňa Trnavského samosprávneho kraja dostal v divadle Jána Palárika v Trnave priamy účastník protifašistického národnoslobodzovacieho zápasu Viktor Chmúra Cenu Trnavského samosprávneho kraja za účasť v protifašistickom národnoslobodzovacom hnutí a pri príležitosti významného životného jubilea – dožil sa 95 rokov.

Viktor Chmúra ako 19-ročný nastúpil vojenskú prezenčnú službu v Novom Meste nad Váhom, kde absolvoval rádiotechnický kurz. Po polroku bol odvelený s útvaram do Giraltovec.

V auguste 1944 po vypuknutí Povstania sa dostal na povstalecké územie pri Banskej Bystrici.

Bojovú činnosť vykonával do 1. 11. 1944, kedy bol zajatý v Liptovskej Lužnej pri Ružomberku.

Nasledoval zajatecký tábor Fallingbostel v Nemecku. Po dvoch mesiacoch bol nasadený v Braunschweigu na nútené práce v oceliarniach a na odpratávanie trosiek po bombardovaní.

Pre zlý zdravotný stav sa po oslobodení mohol vrátiť do vlasti až 25. 9. 1945.

Pre chorobu ocenenie za V. Chmúru prebral predseda Oblastného výboru SZPB v Trnave Jozef Petráš, ktorý si pri tej istej príležitosti prevzal z rúk predsedu Tibora Mikuša Pamätnú medailu Trnavského samosprávneho kraja 200. výročie Jozefa Miloslava Hurbana za rozvíjanie odkazu protifašistického národnoslobodzovacieho zápasu.

- JP -

Rusi nedovolenkujú kvôli domácim miláčikom

Takmer štvrtina Rusov vyhlásila, že sú ochotní vzdať sa cestovania, pokiaľ nebudú mať zabezpečenú náhradnú starostlivosť o svojho miláčika. Takýto údaj vyplynul zo sociologického prieskumu na obrovskej 60-tisícovej vzorke ľudí.

Ten odhalil, že 23 % respondentov je pripravených zostať doma, pokiaľ ich psa alebo mačku nebudú môcť pri niekom zanechať. 17 % je v takom prípade rozhodnutých vziať domáceho miláčika so sebou.

Vyše polovica opýtaných (61 %) si myslí, že spravodlivá

79 % dúfa, že to bude zadarmo.

Prieskum ukázal, že iba 7 % Rusov je pripravených zaplatiť za mačku, psa... zvierací hotel za dva a viac tisíc rubľov (tzn. 30 a viac euro), uvádza stránka dni.ru s odvolávkou sa na prieskum spoločnosti Aviasales.

Podľa prieskumu spoločnosti Euromonitor v ruských domácnostiach žije 16 miliónov psov a 22 miliónov mačiek.

Podľa kp.ru, 16. 8. 2017

cena cestovného lístka pre domáce zvieratko je 1 000 rubľov, tzn. cca 15 euro.

Z tých, ktorí pripúšťajú variant zanechať zvieratko v opatere,

ZRNKÁ HUMORU

Blondínka sa zúčastnila televíznej šou zameranej na inteligenciu. Možná výhra bola 1 milión eur. Moderátor jej položil nasledujúce otázky:

1. Ako dlho trvala 100-ročná vojna? 116, 99, 100 alebo 150 rokov.

Blondínka využila právo na otázku neodpovedať.

2. V ktorej krajine vynašli „Panamský klobúk“? Brazília, Chile, Panama alebo Ekvádor.

Blondínka požiadala o pomoc publikum.

3. V ktorom mesiaci si Rusi pripomínajú Veľkú októbrovú socialistickú revolúciu? Január, september, október alebo november.

Blondínka využila právo poradiť sa po telefóne a zavolała druhú blondínku.

4. Aké bolo pravé meno Kráľa Georga IV.? Albert, Georg, Manuel alebo Jonas.

Blondínka použila nápoved' 50:50.

5. Od ktorého zvierat'a je odvodený názov Kanárskych ostrovov? Kanárik, Klokan, Potkan alebo Tuleň.

Blondínka vypadáva...

P. S.: Pokiaľ ste sa pri čítaní smiali, tak tu sú správne odpovede:

1. Storočná vojna trvala 116 rokov (1337–1453).

2. „Panamský klobúk“ vynašli v Ekvádore.

3. VOSR si Rusi pripomínajú 7. novembra.

4. Pravé meno Kráľa Georga IV. bolo Albert. Kráľ si zmenil meno v roku 1936.

5. Názov Kanárskych ostrovov súvisí s tuleňom. V latinčine znamená „Ostrov tuleňov“.

Ďalšou verziou je, že názov Islas Canarias je odvodený z latinského Canariae Insulae, čo znamená „Psie ostrovy“.

Tak kto je tu teraz blondínka?

Zdroj: spisiakoviny.eu

Vojenské

Kapitán rozkáže vojakovi strážiť sklad výbušnín.

Pri kontrole zistí, že vojak pri tom fajčí.

Kapitán naňho skríkne:

– Vy neviete, že sa pri munícii nesmie fajčiť? Už tisíce ľudí takto prišlo o život.

– Pán kapitán, veď sme tu len dvaja. Vy a ja. Pokojne odpovedá vojak.

* * *

– Vy neviete, že pitie vína vo veľkom množstve zabíja?

– Vojak sa nesmie smrti báť, pán kapitán!

* * *

Vojenské námorníctvo:

Veliteľ vydal nariadenie, aby prijímali len neplavcov.

– Pán veliteľ, prečo máme prijímať len neplavcov?

– Preto, lebo oni budú bojovať za záchranu lode do posledného dychu.

pomôcky: AIRS, LEDO, INN, ANIME	zváz. po česky	zužujú	autor výroku: P. PICASSO	premysľala	značka ampér-závitu	časť noža	patriaci ľčovi	huncút	opatrne preskúmal		opica	náhla myšlienka	obliekla
existujú			znemožňovalo							osobné zámeno			
2. časť tajničky										pohyb k zemi vlastnou váhou			
afektovanosť, po anglicky				podnet						domniienka	EČV Partizánskeho fontána		
zabočila					ženské meno				omietal				
	spínač vypínajúci prúd pri preťaženi	spokojný, po španielsky	3. časť tajničky				záhradný plod						
názov lepiacej pásky							japonský filmový žáner	súlud				bitky	výzva
chem. zn. cínu			domáce meno Alexandra					obdobie					
prúdenie vody				dôkaz neviný				rieka v Rakúsku			strapcovitá metla		
mužské meno				predložka							dvojhláska		
vojenská jednotka					1. časť tajničky								
						konateľ, po česky							

Správne vylúštenie tajničky z č. 19 znie: **Nikto nie je bez chýb.**

Knihu posielame Jánovi Tišliarovi do Moštenice.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

19. až 24. október 1944 – Jednotky 2. čs. paradesantnej brigády boli znovu nasadené na frontové úseky v priestoroch Krupina – Zvolen, najmä pri Detve a Dobrej Nive, pri Brezne, Podbrezovej a Čiernom Balogu.

21. október 1938 – Adolf Hitler vydal pre nemeckú brannú moc prísne tajné smernice o likvidovaní „zvyšku“ Československa okupáciou Čiech a Moravy a separáciou Slovenska.

21. október 1941 – 11. čs. peší prápor – Východný pod vedením pplk. Karla Klapálka posilnil obranu Tobruku.

22. október 1942 – Slovenský snem prijal zákon o HSLS a Jozefovi Tisovi udelil titul „Vodca“.

22. október 1944 – Ako odpoveď na listy s prosbou o pomoc (K. Gottwalda a Z. Fierlingera) sovietska vláda v nóte hodnotí SNP ako cenný prínos pre osloboditeľskú vojnu Spojencov proti spoločnému nepriateľovi a oznamuje, že urobila opatrenia, aby bojujúce Slovensko dostalo pomoc.

24. október 1944 – V B. Bystrici sa konala spoločná schôdza Hlavného partizánskeho hnutia s vojenským velením, na ktorej sa partizáni zoznámili s plánom armády pri obrane horských oblastí a s rozhodnutím, že partizánske skupiny môžu byť vyčlenené z obrany a môžu prejsť na partizánsky spôsob boja. Rozhodlo sa, že obranu povstaleckého územia prevezme armáda a 1. československá partizánska brigáda J. V. Stalina. Ostatné partizánske jednotky mali prejsť do tyla nepriateľa a pokračovať v boji partizánskym spôsobom.

24. október 1944 – Do Poľska prišla čs. vládna delegácia pre oslobodené územie ČSR.

24. október 1944 – Pod MNO SR bola okrem Domobrany začlenená aj polícia, žandárstvo, finančná stráž aj HM (Hlinkova mládež).

25. október 1940 – 4. čs. peší pluk v Palestíne bol rozdelený na Čs. výcvikové stredisko – Východné a 11. čs. peší prápor – Východný.

25. október 1940 – Čs. letci sa podľa uzavretej dohody stali právne i vojensky súčasťou RAF a teda čs. vláda stratila právo s nimi disponovať.

25. október 1944 – Hlavný štáb partizánskych oddielov vydal bojový rozkaz o prechode partizánskych jednotiek do tyla nemeckých okupačných vojsk.

25. až 27. október 1944 – „Údolie smrti“ (kataster obce Kružľová). Najťažšie tankové boje sovietskych jednotiek po prekročení česko-slovenských hraníc.

25. október 1945 – Prezident E. Beneš podpísal zákon o konfiškácii majetkov Nemcov, Maďarov a kolaborantov bez náhrady.

26. október 1938 – Minister dopravy autonómnej vlády Slovenska Ján Lichner navrhol Slovákom Dr. Milanovi Hodžovi, v tom čase ministerskému predsedovi čs. vlády v Prahe, pripraviť vojenský zásah proti autonómii Slovenska, teda proti vláde, v ktorej bol ministrom! Za týmto účelom sa o tri dni stretol v Turčianskom sv. Martine s českým generálom L. Prchalom. Pritom žiadal, aby veliteľom akcie bol Slovák – generál Rudolf Viest, ktorý bol v tom čase jediným slovenským generálom v československej armáde.

26. október 1943 – Sformovanie 1. čs. partizánskej brigády Jána Žižku v Juhoslávii (v troch práporoch bolo 388 ľudí).

26. október 1944 – Velenie 1. čs. armády na Slovensku a Predsedníctvo SNR odmietli po páde Zvolena Nemcami telefonicky ponúkanú kapituláciu.

26. október 1944 – Hlavný štáb partizánskeho hnutia vydal rozkaz, podľa ktorého majú partizánske skupiny prejsť k diverzným akciám na dôležitých komunikáciách.

26. až 27. október 1944 – Povstaleckí činitelia sa presunuli na Donovaly. Nemecká armáda obsadila B. Bystricu. Tým sa fakticky končí odpor povstaleckej armády ako organizovaného celku.

28. október 1945 – Dekrét prezidenta ČSR o znárodnení ťažkého priemyslu, bánk a sporiteľní – Deň znárodnenia.

29. október 1944 – Po obsadení B. Bystrice fašisti začali s prečesávaním lesov tromi smermi. Od Liptovských Revúc na Liptovskú Osadu postupovala brigáda Dirlwanger, od Starých Hôr na Donovaly bojová skupina Schill a cez Moštenickú dolinu na Kyslú vodu jednotky 18. SS divízie Horst Wessel. Bojová skupina Wittenmeyer uzatvárala cestu cez Vyšnú Bocu a Čertovicu.

30. október 1943 – Pri Melitopole prebehlo k Červenej armáde 2091 vojakov, 38 poddôstojníkov, 4 rotmajstri a 42 dôstojníkov, ktorí sa stali základom budúcej 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR. 13. decembra padlo rozhodnutie o ich začlenení do československých jednotiek v ZSSR.

30. október 1944 – Generál Hermann Höffle za spoluúčasti predstaviteľov slovenskej vlády usporiadal v B. Bystrici vojenskú slávnosť. Tiso slúžil slávnostnú omšu. Vyznamenal príslušníkov Waffen-SS a verejne sa poďakoval Hitlerovi.

Nemci do toho dňa zajali vyše 10 000 povstalcov, ukoristili asi 80 diel, 600 nákladných áut, 1 pancierový vlak, 1 nákladný vlak, 300 koní a získali štátnu pokladnicu s hotovosťou 2,8 miliardy korún.

31. október 1944 – Na Slovensku je ministrom národnej práce Štefanom Haššíkom vyhlásená všeobecná pracovná povinnosť na opevňovacích prácach pred blížiacou sa Červenou armádou.